

Ankara Barosu barobülten

ISSN 2980-2660

Sayı:2 Cumhuriyet 100. Yıl Özel Sayısı | Aralık 2023

*“Adalet gücü bağımsız olmayan bir milletin,
devlet halinde varlığı kabul olunamaz.*

İstiklal, istikbal, hürriyet, her şey ancak adaletle kaimdir.”

K. Atatürk

ANKARA BAROSU

Ankara Barosu
barobülten

ISSN 2980-2660

Sayı: 2 Cumhuriyet 100. Yıl Özel Sayısı | Aralık 2023

ISSN

2980-2660

Ankara Barosu Yayınları

Ankara Barosu Başkanlığı © 2023

Tüm hakları saklıdır. Tasarımı Ankara Barosuna aittir.

Ankara Barosu kaynak gösterilerek yayımlanabilir.

Basım Tarihi, Yeri ve Adedi

Aralık 2023, Ankara

500 adet

Ankara Barosu Başkanlığı

Atatürk Bulvarı No: 40 Adliye Sarayı Kat: 5 Sıhhiye-ANKARA/TÜRKİYE

T 0312 416 72 00 **F** 0312 416 72 80

www.ankarabarusu.org.tr abym@ankarabarusu.org.tr

Ankara Barosu Başkanı

Av. Mustafa KÖROĞLU

Ankara Barosu Yayınlardan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi

Av. Deniz Yağmur GÜNEŞ

Editörler

Av. Berkay YILMAZ

Av. Bülent DAĞSALI

Ankara Barosu Cumhuriyet'in

100. Yılı Logo Tasarımı

Arda ENGİN (Ankara Barosu)

Kapak Tasarımı

Av. Batuhan YILMAZ

Grafik Tasarım, Dizgi ve Mizanpaj

Ali Kemal ÇERŞİL (Ankara Barosu) – Av. Batuhan YILMAZ (Sayfa 8 ve 9)

Baskı ve Cilt

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Av. Mustafa KÖROĞLU

IV

Sunuş

Av. Berkay YILMAZ

VII

Cumhuriyet ve Türk Hukuk Devrimi

Av. Berkay YILMAZ

Av. Elif BAYRAM

1

Benim İçin Cumhuriyet

Röportaj: Av. Batuhan YILMAZ ve

Av. Beyman DOYURUCU

8

Adalet Savaşçıları II

İlklerin Kadın Avukatı: Av. Süreyya AĞAOĞLU

Av. Bülent DAĞSALI

10

Ankara Barosu Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Merkezi

“Yurt Dışında Avukat Olmak Projesi”

— Azerbaycan’da Avukat Olmak —

Av. Ali Hazer DENİZ

17

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

100. Yıl Özel Etkinlikleri

Hazırlayan: Av. Berkay YILMAZ

22

Ankara Barosu Neler Yapıyor?

Hazırlayan: Av. Berkay YILMAZ

26

Önsöz

Kıymetli Meslektaşlarım ve Değerli Okuyucular,

Ankara Barosu Barobülten'in "Cumhuriyetin 100'ncü Yılı Özel Sayısı" olarak nitelendirilen ikinci sayısı ile karşınızdayız.

1923 yılında filizlenen Cumhuriyet, bugün asırlık bir çınar oldu. Asırlık çınarımız olan Cumhuriyetimizin 100. yılında hala ifade edebildiği büyük değerler varsa; bu değerleri Mustafa Kemal ATATÜRK ve onun yolunda yürüme cüretini gösterenlere borçlu olduğumuz bir gerçektir. Bu gerçek ışığında Mustafa Kemal ATATÜRK ve tüm yol arkadaşlarını minnetle anıyor; onu anmanın ve anlamının en değerli yolunun, asırlık çınarımıza sonuna dek sahip çıkmakla olabileceğini biliyoruz.

100. yılında Cumhuriyet demek ne anlama gelir?

1923'de kimsesizlerin kimsesi olmak iddiasıyla filizlenen Cumhuriyet'in her türlü değerini sahiplenmekle kalmayıp, onu ileri taşımak anlamına gelir. Cumhuriyeti tarihsel bir anma gününden ibaret görmeyip; tarihin çeşitli

dönemlerinde karşı karşıya kaldığı tehditlere karşı onu her daim canla başla savunabilmek anlamına gelir.

Can Yücel, “Yaşasın Cumhuriyet” şiirini bitirirken:

“Sade küçüklerimizin değil, büyüklerimizin de,

Düştüğü bir tarihsel yanılgı,

Çünkü sünnet değil, farzdır cumhuriyet” diyordu.

Evet, bizim için sahip çıkmanın farz olduğu Cumhuriyet; geçmişte işgal edilmiş topraklarda yurt savunması ile inşa edilmiş kıymetli bir hazine olan cumhuriyettir. Bizim için sahip çıkmanın farz olduğu Cumhuriyet; egemenliğin kayıtsız şartsız millete emanet edilebildiği bir miras olan Cumhuriyettir. Cumhuriyet insana, yurttaşa ve topluma güvendir.

Cumhuriyet, bağımsız bir yurttan insanı yurttan; yurttan insan kılan hazinenin adıdır. Laik ve demokratik bir cumhuriyet, en önemli erdemdir. İnsan olmak demek, en kıymetli erdemlere sahip çıkabilmek demektir. İnsan kalabilmek, cüretli bir şekilde erdemli olanı savunabilmek demektir.

Cumhuriyet demek insan demek, cumhuriyet demek toplum demek ise bunun somutlandığı yer; laik, sosyal HUKUK devletidir. Çünkü insan olmak ve insan kalmak erdemini temin eden Cumhuriyetin en önemli fazileti, hukuk devletidir. Bir hukukçunun 100.yılında Cumhuriyeti sahipleneceği ve savunabileceği en önemli erdem, hukuk devletidir. Cumhuriyeti anlamak, yeri geldiğinde cumhuriyeti savunmak görevini de üstlenebilmektir. İnsan haklarına saygılı hukuk devletini müdafaa etmek, bugün karşı karşıya kaldığımız bir zorunluluk olduğu kadar; 100.yılında Cumhuriyeti anmak ve anlamak yolunda en önemli sorumluluktur.

Mustafa Kemal ATATÜRK’ün ifadesiyle “**Cumhuriyet, fazilettir.**” Cumhuriyet, kimsesizlerin yoldaşdır. Cumhuriyet, halkın egemenliğine dayalı ama hukukun üstünlüğüyle işleyen bir sistemdir. Bağımsızlığa karşı aklın hareketidir. Barobülten’in çok değerli bu sayısında, “Benim İçin Cumhuriyet” başlıklı çalışmaya da verdiğim yanıtta gibi; Cumhuriyet “**işte eşitsiniz, çalışan kazanır**” demektir.

Cumhuriyet’in 100’üncü yılında hukuk devleti, Anayasa Mahkemesinin kararlarının uygulanmadığı bir karanlık ile karşı karşıya kaldı. Cumhuriyet’in anlam bulduğu değerler, uzun yıllardır yaşadığı tehlikelerin ciddi sonuçları ile karşı karşıya kalmış durumdadır. Anayasa tasfiye edilmek istenmektedir. 10 Kasım 2023 günü Ankara Barosu avukatlarının yaptığı gibi, Anayasanın tasfiyesine, Hukuk Devleti’nin yıkılmak istenmesine karşı en ön safta olmalıyız. Bu noktada, Ankara Barosu olarak, Cumhuriyetin 100’ncü yılında eğitim ve konferanslarımızı yoğun bir biçimde sürdürerek meslektaşlarımızın hukuki gelişimleri yönünde çalışmaya devam ederken, Cumhuriyet’in vazgeçilmez ilkeleri ve hukuk devrimlerinin de savunuculuğunu üstlenmeye çalışmaktayız.

Barobülten, Ankara Barosu için tarihi bir görev üstlenmiş, tüm hukukçuların kendi alanlarında birikimlerini sunabileceği, hukuk gündemine yol gösterebilecek

çalışmaların yapılabileceği ve başta Ankara Barosu avukatlarının olmak üzere tüm okuyucuların gelişimine katkı sunulabilecek bir kapı açmıştır. Ayrıca Barobülten'in bir diğer önemi ise Baromuzun tüm organlarının değerli çalışmalarının okuyuculara sunulmasıdır. Ankara Barosu, tüm kurul, merkez ve komisyonlarıyla Cumhuriyet'in 100'ncü yılında muazzam çalışmalar yapmış, mesleğe ve meslektaşlara faydalı olabilmek adına her gün bir dişli gibi işlemiştir.

Barobülten'in bu sayısının kapağında yer alan “*Adalet gücü bağımsız olmayan bir milletin, devlet halinde varlığı kabul olunamaz. İstiklal, istikbal, hürriyet, her şey ancak adaletle kaimdir*” sözleri, Atatürk'ün yargı bağımsızlığına verdiği önemi ortaya koymaktadır. Barobülten'in bu sayısına verdikleri eşsiz emek için başta editörlerimiz olmak üzere katkı sunmuş olan tüm meslektaşlarıma teşekkür ediyor, Cumhuriyet'in en önemli kazanımları olan hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı kavramları uğrunda gösterdikleri çaba için tebrik ediyorum.

Hukuk devletini ve insanı merkezine alan, yurttaşı insan, insanı yurttaş kılan, bir ağaç gibi tek ve hür, ve bir orman gibi kardeşçesine yaşayabildiğimiz, bir cumhuriyet için, görevlerimiz ve cüretimiz asla bitmeyecektir.

İnsanı, hukuk devletini ve insan haklarını hâkim kılmak adına verdiğimiz mücadele ile yaşattığımız, yaşatacağımız nice 100'lere,

Yaşasın Cumhuriyet!

Saygılarımla.

Av. Mustafa KÖROĞLU
Ankara Barosu Başkanı

Değerli Meslektaşlarım,

Barobülten'in 'Cumhuriyet'in Yüzüncü Yılı Özel Sayısı' ile karşınızdayız.

Türkiye Cumhuriyeti, öncü Kuvâ-yı Milliye kahramanları ve millet tarafından verilen milli mücadele sürecinin sonunda başarıyla çıkmış olduğumuz bağımsızlık savaşı sonrasında, Anadolu coğrafyasına bir güneş gibi doğmuş, ülkemiz monarşiden demokrasiye tarihte eşi görülmemiş muazzam bir geçiş yapmıştır.

28 Ekim 1923 günü, “*Efendiler, yarın Cumhuriyeti ilan edeceğiz.*” sözleriyle ortaya konulan irade; Milli Bağımsızlık Savaşının başından beri amaçlanan ulusal egemenliğin sağlanması yönünde en önemli adımı gerçekleştirmiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün “*Cumhuriyet, ahlâkî fazilete dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir. Sultanlık, korku ve tehdide dayanan bir idaredir. Cumhuriyet idaresi faziletli ve namuslu insanlar yetiştirir. Sultanlık, korkuya ve tehdide dayandığı için korkak, alçak, sefil ve rezil insanlar yetiştirir. Aradaki fark bunlardan ibarettir.*” sözleri Cumhuriyetin toplumumuz için değerini ifade etmektedir. Cumhuriyetin İlanı, hiç şüphesiz Türk ve Dünya tarihinin en önemli devrimlerinden biri olmuş, asırlar boyunca sultanlık düzeni ile idare edilmiş ve idarede hiçbir söz hakkı olmayan, gelişmiş ve adil bir hukuki sistemle tanışmamış olan bir toplum, kendi kaderini tayin edebilme hakkına erişmiş, çağdaş dünyayı yakalama amacı güden yeni bir hukuk sistemi ve adalet teşkilatı ile tanışmıştır.

Barobülten'in bu sayısının kapağında, Mustafa Kemal Atatürk'ün yargı bağımsızlığına verdiği önemi beyan eden sözlerine yer verdik. Gerçekten de, “*Adalet gücü bağımsız olmayan bir milletin, devlet halinde varlığı kabul olunamaz. İstiklal, istikbal, hürriyet, her şey ancak adaletle kaimdir*” sözleriyle Atatürk, yargı bağımsızlığının olmadığı yerde devletten de söz edilemeyeceğini oldukça net bir biçimde ifade etmiştir. Ülkemiz, 2023 yılında ne yazık ki yargı bağımsızlığı açısından iç karartıcı bir tablo yaşamıştır. Anayasa, hakimler eliyle fiilen askıya alınmaya çalışılmış, 100 yıllık Cumhuriyetimizin demokrasi ve evrensel hukuk prensipleriyle olan bağı bir kez daha imtihan edilmiştir. Ankara Barosu, tüm kurumsal kimliğiyle Anayasa'nın, yargı bağımsızlığının ve hukuk devleti ilkesinin yanında durmuş, meslektaşlarımız haklı tepkilerini göstermişlerdir. Uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan “Hukukun Üstünlüğü İndeksinde” Türkiye bugün Cumhuriyetimize yakışmayan bir noktadadır. Bütün aksaklıklara ve engellemelere rağmen, Türkiye Cumhuriyeti, 100 yıl önce çizilen vizyon çerçevesinde hukuk devleti yolunda ilerlemeye devam etmek zorundadır. Bu yolda en büyük pay biz hukukçulara düşmektedir. Ankara Barosu avukatları olarak ‘hukukun üstünlüğü mücadelesine’ devam ederek tarihi misyonumuzu sürdürmeliyiz.

Barobülten'in ikinci sayısı olarak çıkarılan ve “Cumhuriyet'in Yüzüncü Yılı Özel Sayısı” olarak nitelendirmiş olduğumuz bu sayıda, Av. Elif Bayram'ın değerli katkısıyla

tarafından hazırlanmış olan “Cumhuriyet ve Türk Hukuk Devrimi” başlıklı yazıda, Türk Hukuk Devrimi ile gerçekleştirilen temel reformlar özetlenmeye çalışılmıştır. Av. Bülent Dağsalı tarafından kaleme alınmış olan “*Adalet Savaşçıları-II İlklerin Kadın Avukatı: Av. Süreyya AĞAOĞLU*” başlıklı yazıda Cumhuriyet’in yetiştirdiği ilk kadın avukat Av. Süreyya Ağaoglu’nun yaşamı ve toplumumuz için değeri incelenmiştir. Av. Batuhan Yılmaz ve Av. Beyman Doyurucu tarafından, çeşitli yaş ve mesleklerden kişilerle yapılmış olan “*Benim İçin Cumhuriyet...*” başlıklı röportaj çalışmasında, “Herkesin Cumhuriyetinin farklı olabileceği inancıyla” Cumhuriyetin ifade ettiği ‘anlam’ sorulmuş ve eşsiz cevaplar alınmıştır. Bunların yanında Azerbaycan Barolar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Eski Savcı Avukat Muxtar Mustafayev’in katkılarıyla Ankara Barosu AB ve Dış İlişkiler Merkezi Üyesi Avukat Ali Hazer Deniz tarafından hazırlanan “*Azerbaycan’da Avukatlık*” başlıklı çalışmaya da bu sayımızda yer verilmiştir. Dergimizin bu sayısında, 2023’ün ikinci yarısında Ankara Barosu organları, merkezleri, kurulları ve komisyonlarının önemli çalışmaları ile Baromuzun 100’ncü yıla özel konferans, çalıştay, seminer ve etkinlikleri de bilgilerinize sunulmaktadır.

Yaşamım boyunca takipçisi olmaya çalışacağım Cumhuriyet Devrimleri’nin, daha ileriye taşınacağı, coğrafyamızda bir güneş gibi doğmaya devam edeceği günleri göreceğimiz inancıyla, hecenin beş şairinden biri olan Faruk Nafiz Çamlıbel’in aşağıdaki dizeleriyle büyük devrimci Mustafa Kemal Atatürk’ü saygıyla anıyorum.

*“Bu misafirdir, inan memleketin neyse varı,
Böyle bir yüz mü görür bir daha fâni ömrün?
Gelin ay Bahr-i Muhit’in köpüren dalgaları,
Kırk asırlık yolu bir hızda alan Türk’ü görün..”*

Saygılarımla,

Av. Berkay YILMAZ
Editör

CUMHURİYET VE TÜRK HUKUK DEVRİMİ

Av. Berkay YILMAZ
Ankara Barosu

Av. Elif BAYRAM
Ankara Barosu

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal ATA-TÜRK ve kurucu kadro, şüphesiz bir şekilde kabul edileceği üzere en önemli devrimleri hukuk alanında gerçekleştirmişlerdir.

Geride bıraktığımız 20.yüzyıl ve içerisinde yer aldığımız 21.yüzyılın ülkemiz adına mihenk taşı sayılacak olayı kuşkusuz cumhuriyetin ilanıdır. Cumhuriyetin faziletlerini özetlemek çok zor olsa da, bu yazımızla Cumhuriyet'in hukuk devrimini kısaca özetlemek niyetindeyiz.

CUMHURİYET ÖNCESİ OSMANLI DEVLETİ HUKUK SİSTEMİ

Osmanlı devleti hukuk sistemi, doktrinde hukuk, ceza ve idare olmak üzere üçe ayrılarak incelenmektedir. Hukuki hükümlerin ağırlıklı olarak İslam hukuku çerçevesinde şekillendirildiği, bu kapsamda kişiler hukuku ve aile hukuku alanındaki kuralların belirlendiği görülmektedir. Diğer taraftan, örf ve adetten gelen kurallar da Osmanlı Devleti hukuk sisteminde yer almıştır. Ceza hukuku hükümleri incelendiğinde ise benzer bir biçimde İslam hukukuna dayalı emirlerin dönemsel olarak kısmi değişiklikler yapılmak suretiyle uygulandığı görülmektedir. İdare hukukuna ilişkin hükümlerde ise dini kurallar nispeten daha az yer almış, devlet teşkilatı, vergi sistemi ve devlet arazilerine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Tanzimat dönemine kadar Osmanlı Devleti'nde özel hukuk alanında kanunlaştırma hareketi

olmamıştır. Dolayısıyla, tanzimat dönemine kadar düzgün bir biçimde toplu hale getirilmiş ve belli hukuk alanlarını kapsayan kanunlar bulunmamaktadır. Diğer taraftan kamu hukuku alanında ise her dönem değişkenlik gösteren 'Padişah Kanunnameleri' yer edinmiştir.

Yürürlükte bulunan kanunların yetersizliği, gerileme dönemine girmiş Osmanlı Devleti'nin daha da zayıflamasına sebep olan adli kapitülasyonlar ve Batılı devletlerin Osmanlı Devleti'nin hukuk sistemine olan güvensizlikleri, Osmanlı Devleti'ni zor durumlara düşürmüştü; çeşitli barış anlaşmaları ve kapitülasyonlarla büyük devletlere karşı siyasal ve ekonomik açıdan olduğu gibi, yargısal açıdan da yarı bağımlı bir hâle getirmişti. Hukuk sisteminin çağın çok gerisinde kalması nedeniyle Tanzimat dönemi itibarıyla çalışmalar yapılmaya başlanmışsa da bu çalışmalar yüzeysel olmuştur. Ceza hukuku alanında çeşitli kanunnameler yayınlanmış, Özel hukuk alanında ise "Mecelle-i Ahkam-ı Adliye" ismiyle ilk medeni kanun 1876 yılında yürürlüğe girebilmiştir. Her ne kadar dönemine göre değerlendirildiğinde ileri bir adım olarak görülse de, Mecelle, özellikle içeriğinde temel medeni hukuk dallarının ciddi bir kısmının yer almaması dolayısıyla çağdaş medeni kanunların oldukça gerisinde kalmıştır.

Tanzimat dönemi ile birlikte Osmanlı Devleti'nde hukuk devleti yolunda ilk çalışmalar yapılmış olsa da çalışmalar yeterli sonuçları vermemiş ve reformist hareketler istenilen sonuçlara ulaşamamıştır.

YENİ TÜRK DEVLETİ VE CUMHURİYETİN HUKUK DEVRİMİ

Mustafa Kemal Paşa, 1 Mart 1922’de -henüz Kurtuluş Savaşı tamamlanmadan- Meclis’i açış konuşmasında; adliyeye verilen öneme değinmiş ve adliyenin bütünüyle uygar toplumsal yaşamın düzeyine çıkarılmasının gerektiğini, mevcut kanun ve usullerin düzeltileneceğini belirtmiştir. Mustafa Kemal Paşa, yine aynı konuşmasında Mecelle’nin yetersizliği üzerinde durmuş ve bu konuyla ilgili olarak bir komisyonun kurulmak üzere olduğunu açıklamışür. Ayrıca yargıçların durumunun ve mahkemelerin düzeltileneceğinden söz eden Mustafa Kemal Paşa, yeni hukukçuların yetiştirilmesi için bir hukuk fakültesinin kurulacağını açıklamıştır. (Kaynak: TBMM Zabıt Ceridesi, 1. Devre, 18. Cilt, syf. 4-5)

Cumhuriyetin ilanından sonra, Osmanlı’dan devralınan hukuk sisteminin toplumun ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak ve çağdışı bir sistem olduğu kabul edilerek bir dizi devrim yapılmıştır.

Mustafa Kemal ATATÜRK ve kurucu kadro, batının ilerlediği seviyeyi görmüş, yeni Cumhuriyet’i “muasır medeniyetler seviyesine” ulaştırmanın yolunun en önemli mihenk taşlarından biri olarak ise

gelişmiş devletlerin hukuk sisteminden daha geri bir seviyede olmamak olduğuna inanmışlardır.

Yeni Cumhuriyetin hukuk sisteminin inşa edilmesi ile ilgili ilk önemli adım 1925 yılında, Ankara’da Hukuk Mektebinin açılmasıdır. Atatürk’ün 5 Kasım 1925 tarihinde Ankara Hukuk Fakültesini açarken yapmış olduğu konuşmadan bir bölüm günümüz Türkçesine uyarlanmış şekliyle şöyledir: “Büsbütün yeni yasalar düzenleyerek eski hukuk ilkelerini temelden kazımaya girişiyoruz. Yeni hukuk ilkeleriyle, alfabesinden okumaya başlayarak bir yeni hukuk kuşağı yetiştirmek için okulu açıyoruz. Bütün bu işlerde dayandığımız, ulusumuzun üstün yeteneği ve kesin isteğidir. Bu girişimlerde arkadaşlarımız, yeni hukuku bizimle birlikte anladığımız nitelikte anlamış olan seçkin hukuk bilginlerimizdir. Yeni hukuk ilkeleri genel yaşayışımızda başarılı uygulamalarla etkisini gösterene kadar geçecek zamanı, devrimin yorulmaz ve yıpranmaz gücü kısaltacak ve zararlı kılacaktır.”

Mustafa Kemal ATATÜRK’ün yukarıdaki sözlerinden de görüleceği üzere, yeni Cumhuriyet tam bir hukuk devrimi niyetindedir. Bu hukuk devriminin temelleri ise 1926 ve 1930 yılları arasında çıkarılan kanunlarla atılmıştır.

MEDENİ KANUN'UN İLANI

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu süreci doğru ve planlı yönetebilmek adına birçok kanun çıkarmıştır. Bu kanunların en önemlilerinden biri de 17 Şubat 1926'da kabul edilen Medeni Kanun'dur. Medeni Kanun 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlüğe girmiş, yürürlüğe girmesiyle birlikte kişiler, aile, miras ve eşya hukuku alanlarında önemli düzenlemeler getirmiştir.

Medeni Kanun'un kabulü, adı erkeklerden ayrı anılamayan ve hiçbir konuda söz hakkına sahip bulunmayan kadınların toplumdaki varoluş hikayesinin de başlangıcıdır. Öyle ki, kanun önünde erkeklerle eşit kabul edilmeye başlayan kadınlar bu sayede önlerine konulmuş birçok engeli tek tek aşmıştır.

Aşılan engellerin en önemlilerinden biri kadınların istedikleri mesleklere girebilme hakkını elde etmesidir. Türk kadını elde ettiği bu hakla sanat, bilim, hukuk, spor, siyaset ve birçok alanda mesleki olarak kendisine yer bulmuş ve mesleğini layığıyla yerine getirmiştir. Her ne kadar bu alanlarda erkeklerden daha fazla çaba göstermeye zorlansa da varoluş mücadelesinden vazgeçmemiştir. Öyle ki, sadece, yakın geçmişe, 2022-2023 yılları arasında elde edilen başarıların birkaçına bakacak olursak; oyuncu Merve Dizdar Cannes Film Festivali'nde "En İyi Kadın Oyuncu Ödülü"nü almış, Türkiye A Milli Kadın Voleybol Takımı FIVB Milletler Ligi Şampiyonu olarak dünya sıralamasında 1 numaraya yerleşmiş, 121 kadın milletvekili olarak mecliste temsil yetkisi elde etmiş ve meslek örgütümüz Ankara Barosu'nda 6 kadın yönetim kurulu üyesi olarak listede yer almıştır.

Medeni Kanun kadının iş alanındaki konumunu belirlerken aile birliği içerisindeki yerini de düzenlemiş, evlilikte resmi nikah ve tek eşlilik zorunluluğu getirmiştir. Söz konusu düzenlemeden önce erkekler birden fazla kadınla evlenme ve herhangi bir sebep ileri sürmeden boşanabilme hakkına sahipken Medeni Kanun bu durumları engelleyerek yasal olarak kadının çok eşli evlilik içerisinde yer almasının önüne geçmiştir.

Evlilik içerisinde eşit hak elde eden kadınlar, miras işlerinde de erkeklerle eşit hak elde etmiştir. Böylelikle miras bırakanın çocukları arasındaki mal paylaşımının cinsiyet ayrımı olmaksızın eşit şekilde yapılması sağlanmıştır.

DİĞER ÇAĞDAŞ KANUN DÜZENLEMELERİ

Türk Ceza Kanunu: 1 Mart 1926'da TBMM'de kabul edilen ve 1 Temmuz 1926'da yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu, İtalyan Ceza Kanunu temel alınarak hazırlanmıştır. Bu kanunla kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesi tam anlamıyla ceza hukukundaki yerini alırken eski sistemde mevcut olan ve modern hukuk anlayışıyla bağdaşmayan bazı cezalar da kaldırılmıştır.

Türk Ticaret Kanunu: 4 Ekim 1926'da kabul edilen kanun Alman Ticaret Kanunundan etkilenecek şekilde hazırlanmıştır. Bu kanunla Ticaret Hukuku alanında sigorta, faiz, ipotek gibi çok önemli kurumlar da Türk Hukukuna girmiştir. Deniz Ticaret Kanunu ise, yine Alman Hukukundan etkilenecek şekilde hazırlanmış ve

(Fotoğraf: Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 8 Şubat 1935 genel seçimleri ile seçilen ilk kadın milletvekilleri.)

13 Mayıs 1929'da kabul edilmiştir. 19 Nisan 1926 tarihinde kabul edilen ve 1 Temmuz 1926 tarihinde yürürlüğe konan Kabotaj Kanunu ile de Türk limanları arasında yük ve yolcu taşıma yetki ve tekeli Türk bayrağı taşıyan gemilere verilmiştir.

Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu: Bu kanun, İsviçre'nin Neuchatel Kantonundan alınmış ve 18 Haziran 1926'da TBMM'de kabul edilmiştir.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu: 20 Ağustos 1929'da yürürlüğe giren bu kanun Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu örnek alınarak hazırlanmıştır.

İcra ve İflas Kanunu: Bu kanun, İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu'ndan esinlenerek hazırlanmış ve 4 Eylül 1929'da yürürlüğe girmiştir.

TÜRK HUKUK DEVRİMİNİN COĞRAFYAMIZA KAZANDIRDIKLARI

Türk hukuk devrimi, hiç şüphesiz sadece Türkiye için değil, coğrafyamızda bulunan birçok toplum ve özellikle müslüman ağırlıklı toplumlar için muazzam bir örnek ve ideal teşkil etmiştir. Laiklik ilkesi, devlet yönetiminde bilim ve akıl temelli uygulamalara yer verilmesinin önünü açarak devletin ve toplumun çağı yakalamasının önündeki en önemli engeli kaldırmıştır.

Cumhuriyet, en başta, babadan oğula geçen bir yönetim sistemi yerine, halkın kendi iradesi ile yönetimi belirleyebilme özgürlüğünü getirmesiyle Anadolu coğrafyasında tarihte eşi görülmemiş bir devrim yaratmıştır. Halkın her bir bireyi, asırlar

boyunca hayal dahi edemeyeceği bir yetkiyi, devlet yönetiminde söz sahibi olma yetkisini edinmiştir.

Cumhuriyetin bir diğer fazileti ise kanun önünde eşitlik faziletidir. Her ne kadar günümüzde çağdaş Cumhuriyet'in hedeflediği noktanın gerisinde kalınan uygulamalar yapılıyor olsa da, Cumhuriyet ile kanun önünde dile, dine, etnisiteye, mezhebe, siyasi düşünceye dayalı ayırım kaldırılmıştır. Cumhuriyet kadın-erkek eşitliği konusunda çağın da ilerisinde adımlar atmış, örneğin kadınların seçimlerde oy kullanma ve aynı zamanda seçilebilme hakkı, İsviçre'den 36, Fransa'dan 11, Belçika'dan 14 yıl önce Türkiye'de kabul edilmiştir. Gururla ifade edilmesi gereken bu devrim, 2023 yılında henüz bazı toplumlarda halen gerçekleştirilebilmiş değildir.

Türk Hukuk Devrimi, evrensel hukukun oluşmasına büyük katkıda bulunan Batı kültürüyle uyum sağlamayı amaçlamışsa da bunu; dil, tarih, din, sanat, örf-âdet gibi kültürel unsurlarındaki bilgi ve deneyimini de korumuş, muazzam bir denge içerisinde Türk toplumunu muasır medeniyetler seviyesine ulaştırma amacı gütmüştür. Özel hukuk ve kamu hukuku alanında yapılan düzenlemeler, hukuk devletinin yerleştirilmesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin en başta ekonomik ve sosyal olarak kalkınması için büyük önem arz etmiştir.

Türk Hukuk Devrimi'nin sonuna kadar takipçisi olacağımızın sözünü veriyor ve Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından Ankara Hukuk Fakültesi'nin açılışında yapılan konuşmayı aşağıda sizlere sunmak istiyoruz:

«Huzzâr-i kiram!

Cumhuriyetin merkez-i idaresinde bir Hukuk Mektebi açmak vesilesi bugünkü içtimaimizi ihzar etmiş bulunuyor. Bugün şahit olduğumuz, hâdise, yüksek memur ve mütehasıs âlimler yetiştirmek teşebbüsünden daha büyük bir ehemmiyeti haizdir. Senelerden beri devam eden Türk İnkilâbı, mevcudiyetini ve zihniyetini, hayat-ı içtimaiyenin mebnâsı olan yeni esasat-i hukukiyede tesbit ve teyit etmek çaresine tevessül etmiştir.

Türk İnkilâbı nedir? Bu inkilâp, kelimenin vehleten ima ettiği ihtilâl manasından başka, ondan daha vâsi bir tahavvülü ifade etmektedir. Bu günkü Devletimizin şekli, asırlardan beri gelen eski şekilleri bertaraf eden en mütekâmil tarz olmuştur. Millet, idame-i mevcudiyet için efrad arasında düşündüğü rabita-i müstereke, asırlardan beri gelen şekil ve mahiyetini tebdil etmiş, yani millet, dinî ve mezhebi irtibat yerine, Türk milliyeti rabitasıyla efradını toplamıştır. Millet, beynelmilel umumî mücadele sahasında sebab-i hayat ve sebab-i kuvvet olacak ilim ve vasıtanın ancak muasır medeniyette bulunabileceğini, bir hakikat-i sabite olarak umde ittihaz etmiştir.

Velhasıl efendiler, millet saydığım tahavvülat ve inkilâbatın tabii ve zarurî icabı olarak idare-i umumiyesinin ve bütün kanunlarının ancak dünyevi ihtiyacattan mülhem ve ihtiyacın tebeddül ve tekâmülüyle mütemediyen tebeddül ve tekâmül etmesi esas olan dünyevi bir zihniyet-i idareyi mabihülhayat addeylemiştir.

Eğer yalnız altı sene evvelki hatıratınızı yoklasanız Devletin şeklinde, efrad-ı milletin rabita-i müsterekesinde, medar-i kuvvet olacak tarik-i medeniyetin takibinde, velhasıl bütün teşkilât ve ihtiyacatını istisnad ettirdiği ahkâm nokta-i nazarından büsbütün başka esaslar üzerinde bulunduğumuzu tahattur buyurursunuz. Altı sene zarfında büyük milletimizin cereyan-ı hayatında vücuda getirdiği bu tahavvülat herhangi bir ihtilâlden çok fazla, çok yüksek olan en muazzam inkilâbattandır. Çok milletlerin halâs ve itilâ mücadelesinde mütehevvir oldukları görülmüştür. Fakat bu tehevvir Türk Milletinin şuurlu tehevvirüne benzemez Bahsettiğim büyük inkilâp yolunda Türk Milletinin şimdiye kadar sarfettiği mesai; dahilî ve haricî erbab-i kasta karşı yorulmaz, yıpranmaz mücadeleler içinde ve bizzat irade-i milliyenin mukavemet perendaz tatabikatı sahasında ve erbab-ı hukuk elinde bulunan kanunların ve müdevvenatın vücudundan kasden tecahül ederek evveleminde Türk Millet ve Devletinin yeni şekli mevcudiyetini bilamel meydana çıkarmak uğrunda geçmiştir. Şimdi vücuda gelen bu büyük

eserin zihniyetini, ihtiyacatını tatmin edecek yeni esasat-i hukukiyeyi ve yeni erbab-i hukuku vücuda getirmek için teşebbüs almağa zaman gelmiştir.

Zannederim ki, Ankara Mekteb-i Hukuku ile, Cumhuriyet hukukunu yalnız zahirî ve lâfzî şekliyle değil, fakat şuuru ve izanı mahiyetiyle, kanunlarıyla ve erbab-ı hukukiyle izah edecek ve müdafaa edecek tedabire tevessül etmiş oluyoruz. Cumhuriyet Türkiye'sinde eski kavaid-i hayat, eski hukuk yerine yeni kavaid-i hayatın ve yeni hukukun kaim olmuş bulunması, bugün gayrikabili tereddüt bir emrivakidir. Bu emrivaki sizin kitaplarınızda ve mabihüttatbik olacak kanunlarımızda ifade ve izah olunacaktır.

Talebe Efendiler ve Hukuk Müntesibi Efendiler!

Yeni hukuk esaslarından, yeni ihtiyacatımızın talebettiği kanunlardan bahsederken 'her inkılâbın kendisine mahsus müeyyidesi bulunmak zaruridir' hikmetine, yalnız bu hikmete işaret etmiyorum. Beyhude bir sistem temayülünden nefsimi tahzir ederek, fakat Türk milletinin muasır medeniyetin vasıflarından ve feyizlerinden müstefid olmak için lâakal üç yüz seneden beri sarfettiği gayretlerin ne kadar elemli ve ıstıraplı mevani karşısında heba olduğunu kemal-i teessür ve intibahla göz önüne alarak söylüyorum. Milletimizi inhibitata mahkûm etmiş ve milletimizin feyyaz sinesinde devir devir eksik olmamış olan erbab-i teşebbüsü, erbab-i cehd ve himmeti, en nihayet meftur ve münhezim etmiş olan menfi ve kaahir kuvvet, şimdiye kadar elinizde bulunan hukuk ve onun samimi muakipleri olmuştur. Belki ağır ve cesurane olan müşahede-i tarihiyemin güzide heyetiniz içinde ve Hükûmet-i Cumhuriyyenin bugün hizmetlerinden istifade etmekte bulunduğu kıymetli memurlar ve hâkimlerimiz içinde, kimsenin hayretini mucip olmayacağına eminim. Bununla beraber biraz daha izah-ı meram için müsaade buyurmanızı rica ederim. Beynelmilel umumi tarihin cereyanında Türklerin 1453 zafelerini, yani İstanbul'un fethini tasavvur buyurunuz. Bütün bir cihana karşı İstanbul'u ebediyen Türk camiasına mal etmiş olan kuvvet ve kudret takriben

aynı senelerde icad edilmiş olan matbaayı Türkiye'ye kabul için erbab-ı hukukun meş'um mukavemetini iktihama muktedir olamamıştır.

Köhne hukukun ve müntesiplerinin matbaanın memleketimize girmesine müsaade etmeleri için üçyüz sene müşahede ve tereddüt etmelerine ve leh ve aleyhte pek çok kuvvet ve kudret sarf etmelerine ıztırar hasıl olmuştur. Eski hukukun çok uzak ve çok eski ve kuvve-i ihyaiyesi ma'dum bir devrini ve müntesiplerini intihap ettiğime zahip olmayınız. Eski hukukun ve onun müntesiplerinin yeni devre-i inkilabiyemizde bizzat bana ika ettikleri müşkülâtтан misâl getirmeğe kalksam sizi tasdi etmek tehlikesine maruz kalırım. Fakat bilesiniz ki, Türkiye Büyük Millet Meclisinin âvani teşekkülünde ânın bugünkü mahiyet ve vaziyetini esasat-i hukukiyeye ve esasat-i ilmiyeye münafi addedenlerin başında meşhur hukukşinaslar bulunuyordu.

Büyük Meclis'de hâkimiyetin bilâkaydü şart millette olduğunu ifade eden kanunu teklif ettirdiğim zaman, bu esasın Kanun-i Esasi-i Osmaniye mugayeretinden dolayı muarız bulunanların başında yine eski ve fazilet-i ilmiyesi ile milleti iğfal eden maruf hukukşinaslar bulunuyordu.

Muhterem Efendiler! Hattâ Cumhuriyet ilân olunduktan sonra vukua gelen feci bir hadiseyi de enzar-i intibahımız önünde canlandırmak isterim. En büyük mamuremizin bu memlekette belki Avrupa'da tahsil etmiş yüksek mütehassislardan mürekkep Baro Heyeti, alenen hilafetçi olduğunu ilân eden ve ilân etmekle iftihar duyan birisini seçip kendisine reis intihap eylemiştir. Bu hâdisi köhne hukuk erbabının Cumhuriyet zihniyetine karşı derunî ve hakiki olan vaziyet ve temayülünü ifadeye kâfi değil midir? Bütün bu hâdisat erbab-i inkılâbın en büyük fakat en sinsi hasm-ı canı, çürümüş hukuk ve onun bîderman müntesipleri olduğunu gösterir.

Milletin hummalı inkılâp hamleleri esnasında sinmeğe mecbur kalan eski ahkâm-i kanuniye, eski erbab-i hukuk; erbab-i himmetin nüfuz ve âteşi yavaşılamaya başlar başlamaz derhal canlanarak

İnkılâp esaslarını ve onun samimî muakkiplerini ve onların aziz mefkurelerini mahkûm etmek için fırsat beklerler. Bu fırsat eski kanunların mevcudiyeti ve eski esasat-i hukukiyenin mer'iyeti ile ve eski zihniyetini derunî ve kalbi olarak muhafazada mütemerrit hâkimlerin ve avukatların mevcudiyetiyle müemmeldir. Bugünkü hukukî faaliyetlerimizin esbabını izah etmiş oluyorum ümidindeyim.

Büsbütün yeni kanunlar vücuda getirerek eski esasat-i hukukiyeyi temelinden kal' etmek teşebbüsündeyiz. Ve yeni esasat-i hukukiye ile elifbasından tahsile başlayacak bir yeni hukuk neslini yetiştirmek için bu müessesatı açıyoruz. Bütün bu icraatta mesnedimiz milletin istidat ve kabiliyeti ve irade-i kat'iesidir. Bu teşebbüslerde arkadaşlarımız, yeni hukuku, bizimle beraber, bahsettiğim mahiyette anlamış olan güzide erbab-i hukukumuzdur.

Hayat-i umumiyemizin yeni esasat-i hukukiyesi nazari ve tatbiki sahada tecelli ve tahakkuk edinceye kadar geçecek zamanı temin eden bizzat Milletimiz ve onun inkılâbındaki yorulmaz ve yıpranmaz kuvvet olacaktır.

Talebe Efendiler, Yeni Türk Hayat-i içtimaiyesinin bâni ve müeyyidi olmak iddiasıyla tahsile başlayan sizler; Cumhuriyet devrinin hakikî ülema-i hukuku olacaksınız. Bir an evvel yetişmenizi ve arzu-i milleti fiilen tatmine başlamanızı Millet sabırsızlıkla beklemektedir. Sizi yetiştirecek olan profesörlere terettüp eden vazifeyi hakkıyla ifa edeceklerine eminim. Cumhuriyetin müeyyidesi olacak bu büyük müessesenin küşadında hissettiğim saadeti hiç bir teşebbüste duymadım ve bunu izhar ve ifade etmekle memnunum...»

(Mustafa Kemal Atatürk, Ankara Hukuk Mektebi'nin açılışında. 05.11.1925)

Cumhuriyet herkes içindir, dolayısıyla herkesin Cumhuriyeti farklı olabilir.
Biz de bu düşünceden yola çıkarak Cumhuriyetin tanımını sizlere sorduk...

“ Benim için Cumhuriyet...”

Röportaj: Av. Batuhan YILMAZ ve Av. Beyman DOYURUCU

Murat TOPCU

Dr. Öğretim Üyesi - 49

Kurulduğunda batının medeniyet seviyesine ulaşmayı kendisine hedef olarak seçmiş iken, çok kısa sürede onların hayallerinin ötesine geçerek kadınlarına onlardan önce seçme seçilme hakkı veren dünyaya **bakış biçimidir**. Bununla kalmayıp bir milletin ilimde, fende, sanatta, eğitimde, havacılıkta, sanayide, topyekûn her alanda dünya ile yarışabilmesi için gerekli fikri özgürlükleri sağlayan **iklimdir**. Hür demokratik ve özgürce yapılan seçimler ile toplum iradesinin siyasal yönetime yansması, ülke yönetiminde milletin egemenliğinden başka hiçbir gücün yaşam alanı bulamadığı, eksikliklerine rağmen toplumun tüm kesimlerinin gölgesinde kendisine yer bulabildiği **bir asırlık çınar ağacıdır**.

Kaan ORUÇ

Çoklu Disiplin Tasarımcısı - 29

Sanatın ve sanatçının yalnız olmadığını bilmektir. Sanatın kolektif bilinç düzeyindeki yadsınamaz iyileştirici etkilerinden mahrum kalmamaktır. Maalesef hala kıymetini bilemediğimiz ve anlamını tam olarak kavrayamadığımız, her geçen gün değerlerinden uzaklaştığımız yönetim biçimidir.

Alp YAKIŞIKLI

Cumhuriyetin Geleceği - 10

Bence Cumhuriyet istediğin kadar çocuk olabilmektir. Cumhuriyet için bir şiir yazdım:

Cumhuriyetin 100. Yılı

Ey Paşa Atatürk!
Nasıl hissediyorsun?
Bir özgürlük kurdun,
Ve hala tanınıyorsun

Senin kurduğun bayramı,
Biz büyütüyoruz!
Yaptığın başarıyla,
Seni anıyoruz!

Bize verdiğin özgürlük,
Emekle büyüttük.
Türk Milleti senin gözlerinde,
Hey, baksana şu sevgiye!

Buket AK ÖZGÜN

Matematik Öğretmeni - 46

Bir çoban çocuğunun Cumhurbaşkanı, Sivas'tan çıkan 8 kardeşi olan bir çocuğun Nobel ödülü almasını sağlayan özgürlük ve eşitlik.

Nazan ARPACIOĞLU

Uzman Doktor - 59

Bugün bir kadın olarak Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu, kendi ülkemde eğitimimi tamamlayıp doktorluk yapabiliyor olmamdır. Adaletin, bilimin ve sanatın üstün olduğu, din, dil, ırk ayırt etmeden kadın ve erkek eşitliğini gözeterek herkesin özgürce yaşamasıdır. Bir ülkeyi gelecek nesillere emanet edebilmektir. İşte tam da bu sebeple Cumhuriyet, yaşamamız ve yaşatmamız gerektir.

Mustafa KÖROĞLU

Avukat - 45

Özgür olmak, özgürlüğümü hissedebilmektir. Halkın egemenliğine dayalı ama hukukun üstünlüğüyle işleyen bir sistemdir. Her türlü bağına karşı aklın harekete geçmesidir. Akıl ve bilim demektir. Kimsesizlerin kimsesidir. Ev hanımı anne, uzun yol şoförü bir babanın oğlu olarak çalışarak Ankara Barosu başkanı olabilmektir. Kurulduğu andan itibaren "işte eşitsiniz, çalışan kazanır" demektir.

Batuhan YILMAZ

Avukat - 25

Beyman DOYURUCU

Avukat - 25

Bir varoluş hikayesidir. Yıllar boyu bu topraklarda hüküm sürmüş saltanatların boynunu büken, karanlık düşüncelerin hakkından gelen ve gerici bir bataklığın içine hapsedilmiş aydınlığın elinden tutarak onu ait olduğu yere getiren mutlak gücün adıdır.

Halkın aynasıdır. Bir gencin, yeterince çalışırsa kurduğu hayallerin gerçek olabileceğini bilmesidir. Egemenliğin, içtiği su kadar millete helal olmasıdır. Yüz yıl öncesinden bizlere armağan edilmiş bir gelecektir. Anadolunun bitmek bilmez mücadelesidir. Karanlığın karşısında, aklın ve bilimin sarsılmaz duruşudur.

Cumhuriyet, bu satırları özgürce yazabilmemiz ve sizlerin de özgürce okuyabilmesidir.

...bugün 100 yıldır yaşında

”

*İlklerin Kadın Avukatı:
Av. Süreyya AĞAOĞLU*

ADALET II SAVAŞÇILARI II

Av. Bülent DAĞSALI
Ankara Barosu

Adalet Savaşçıları köşesinde bu ay hakkında vefa duygularımızı ifade edeceğimiz Meslek Üstadımız, hayatı boyunca kadın hakları için mücadele etmiş “ilklerin” unvanına layık görülen kadın avukat Süreyya AĞAOĞLU.

Süreyya AĞAOĞLU, 29 Temmuz 1903 tarihinde Azerbaycan'ın Şuşa kentinde dünyaya geldi. Babası, Atatürk'ün fikir ve mücadele arkadaşı düşünür, yazar, siyasetçi ve hukuk profesörü Ahmet AĞAOĞLU, annesi ise Sitare Hanım'dır^[1]. Beş çocuklu bir ailenin en büyük çocuğu olan Süreyya AĞAOĞLU, 1910 yılında ailesiyle birlikte Türkiye'ye göç eder. Süreyya AĞAOĞLU'nun çocukluğu ve gençliği, Milli Mücadele ve Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında ATATÜRK'ün yakın çevresinde geçer.

Süreyya AĞAOĞLU'na "ilk"lerin unvanını kazandıran üç olayı özetle ifade etmek gerekirse;

- Türkiye topraklarında kadın okuma oranının %1 olduğu ve kadınların ev dışına çarşafsız çıkamadığı 1921 yılında başı açık olarak Darülfünun Hukuk Medresesi (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi) Dekanının huzuruna çıkarak kız öğrencilerin Hukuk Fakültesine kaydını yaptırmaları için ikna etmesi ve üç kız arkadaşıyla birlikte 1 numara kaydıyla Türkiye'de Hukuk Fakültesinde okuyan "ilk" kadın öğrenci olması;
- Ankara'da avukatlık stajını tamamlayarak 05 Aralık 1927 tarihinde Ankara Barosuna kaydolup 1928'de avukatlık ruhsatını alan Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Ankara Barosunun "ilk" kadın avukatı olması,
- Kadınların erkeklerle beraber bir lokantada tek başlarına yemek yemesinin söz konusu olmadığı Türkiye Cumhuriyeti başkenti Ankara'da kız arkadaşıyla birlikte erkeklerin müdavimi oldukları "İstanbul Lokantası"nda öğle yemeği yemeyi tecrübe eden ve bunu kalıcı hale getiren "ilk" kadın olmasıdır.

Bu satırları okuyanlar arasında yukarıdaki olaylara "ilk" sıfatı yakıştırmamıza müstehzi yaklaşanlar olabilir ancak o günün şartlarında bunları gerçekleştirmenin o kişinin kadın hakları uğruna "verdiği

mücadelenin azmine ve asla vazgeçmemesine" ve "her türlü tehlikeyi göze alan cesaretine" ve "kararlı tutumundan taviz vermemesine" bağlı olduğuna dikkatiniz çekmek isterim. Süreyya AĞAOĞLU'na bu yetenekleri kazandıran en önemli destek Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK ve Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran kadronun ortaya koyduğu başta laiklik olmak üzere "Cumhuriyet İlkeleri"dir. Süreyya AĞAOĞLU, bu tespiti gerek konuşmalarında gerekse kitaplarında yazarak özellikle vurgulamıştır.

Süreyya AĞAOĞLU, henüz yedi yaşındayken arkadaşları ve ailesi ne olmak istediğini sorduklarında: "Avukat olacağım." cevabını vermektedir ve büyüdüğünde hala bu isteğinin devam ettiğini gören aile büyüklerinin isteğinden vazgeçmesi konusunda tavsiyelerde bulunmasına rağmen bu arzusundan vazgeçmez.^[2]

Süreyya AĞAOĞLU'nun lise yılları İstanbul'un işgali dönemine denk gelmektedir. Okuduğu lise olan Bezm-i Alem Valide Sultanisinde merasim salonuna işgal kuvvetlerine ait bir bayrak yerleştirilmek istenir ve bunun üzerine arkadaşları ile birlikte bayrağın olduğu yere tırmanıp indirirler. Yine o dönemde işgal kuvvetlerinin komutanları okula geldiğinde İngilizce bildiğinden dolayı okulun müdiresi Madam BEAMOUNT, komutanlarla ilgilenmesi için Süreyya AĞAOĞLU görevlendirince "Ben onlardan nefret ediyorum, siz benden onlarla ilgilenmemi istiyorsunuz" demiştir. Bunun üzerine müdire hanım "neden bizden nefret ediyorsun?" diye sorunca Süreyya Hanım "burada sizin işiniz ne? Babamı Malta'ya sürdünüz, vatanımı işgal ettiniz. Nefretime daha başka bir sebep gerekir mi?" diyerek üzüntüsünü ve öfkesini ifade etmiştir. Süreyya AĞAOĞLU'nun vatan ve bayrak sevgisini gösteren, zamanı geldiğinde görev verilmesini beklemeden vatanını koruyacak bir kişiliğe sahip olduğunun açık bir delili olan bu olay, daha ilk gençlik yıllarında yaşanmıştır. Hatta İstanbul'un işgal altında olduğu günlerde Sultanahmet ve Fatih'te

[1] Süreyya AĞAOĞLU, "Bir Ömür Böyle Geçti Sessiz Gemiyi Beklerken", Ağaoğlu Yayınevi, İstanbul, 1984, s. 5.

[2] Av. Soner ALPER, Av. Gülşah YILDIRIM, "Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Ankara Barosu'nun İlk Kadın Avukatı Süreyya Ağaoğlu", Hukuk Gündemi Atatürk Özel Sayısı, Ankara, 2013, s. 54.

düzenlenen ve Halide Edib, Hamdullah Suphi gibi dönemin önemli kalemlerinin konuşmacı olduğu mitingleri izleyenler arasında lisede okuyan Süreyya AĞAOĞLU ve arkadaşları da yer almaktadır. Bu koşullu mitinglerde bilhassa Halide Edib'i hayranlıkla izlediğini her fırsatta dile getirmektedir.^[3]

1920 yılında Bezm-i Alem Valide Sultanisinden (İstanbul Kız Lisesi) mezun olduktan sonra avukat olma hayalini gerçekleştirmek ve hukuk fakültesinin kapılarını kadınlara açmak için harekete geçer.

1921 yılı sonbaharında Darülfünun Hukuk Medresesine (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine) başvurur. Ancak hala kız öğrenci kabul edilmediği için bu isteği reddedilir. İstiklal Savaşı'nın en kritik günlerinin yaşandığı bu günlerde Süreyya AĞAOĞLU, fakülteye kaydolmak için mücadeleye başlamış ve Darülfünun Hukuk Fakültesi Dekanı Ahmet Selahattin Bey (Haldun

TANER'in Babası) ile de görüşür. Dönemin kadınlarının henüz çarşafa dolaştığı bir zamanda başını bile kapatmadan

görüşmeye gitmiş olan AĞAOĞLU, fakülteye girmek istediğini söylediğinde, kendisi de kadınların eğitimi konusunda çok ilerici düşüncelere sahip olmasına rağmen Ahmet Selahattin Bey ilk anda bu isteğe olumsuz yaklaşır. Ancak; Süreyya AĞAOĞLU, kendisi gibi avukat olmak isteyen arkadaşları Melahat TÜZEL RUACAN, Bedia ONAR ve Saime ile birlikte azimle mücadelesine devam eder ve sonunda Fakültenin kız öğrencilere açılmasını sağlar. Böylece dört kadın Hukuk Fakültesinin ilk öğrencileri olmuşlardır ve Süreyya AĞAOĞLU da hukuk fakültesinin 1 numaraya kayıt olan öğrencisi olur. İlk günlerde öğleden önce erkekler, öğleden sonra ise kızlar derslere girecek şekilde ikili eğitime başlanmış olsa da kısa süre sonra kız öğrenciler bütün fakültelere kabul edilmeye başlanır ve aynı yıl içinde

16 Eylül'de alınan bir kararla Darülfünundaki ikili öğretime son verilerek karma eğitime geçilir. Hukuk Fakültesinde Ebulüla Bey, Selahattin Bey, Tahir Taner Bey gibi dönemin en önemli hocalarından dersler alır. Süreyya AĞAOĞLU fakültede geçirdikleri ilk günleri şöyle anlatmaktadır: “Sınıfımızdaki erkek arkadaşlar bizi pek merak ediyorlardı. Birçoğu öğleden sonra fakülteden çıkmamışlar, ilk kız talebeleri görmek için bekliyorlardı... İkinci gün son sınıftan Sıddık Sami, bir önceki sınıftan Galip Hikmet ve bizim sınıftan Suat Urfi, bize Hukuk Fakültesine hoş geldiniz demek için geldiler. Bizi erkek arkadaşlarla temas ettirmeye ve talebe kuruluşlarına katılmamıza yardımcı oldular. Doğrusunu söylemek gerekirse, biz erkek arkadaşlarımızdan hiçbir engel görmedik. Aksine bize her zaman faydalı olmaya gayret ettiler. Hocalarımızın hepsi de ayrı ayrı bizi teşvik ettiler.”^[4]

Süreyya AĞAOĞLU Hukuk Fakültesinde eği-

timini tamamlayıp, 1923-1924 (1339/1340) dönemi ders yılında âlâ (pekiyi) dereceyle mezun olur. Müteakiben Ankara'da TBMM

hizmetine girmiş olan babasının yanına gelerek, 26 Teşrinievvel 1340(1924)'de Adliye Vekâleti Umur-u Cezaiye Müdüriyetinde staja başlar. 9 Eylül 1927 tarihine kadar Ankara Asliye Mahkemesi Başkatip Muavinliği görevini ifa eder.

Bakanlıkta birlikte staj yaptığı arkadaşı Melahat Hanım ile öğle yemeklerini ne yapacaklarına dair bir sıkıntı ile karşı karşıya kalırlar. Öğle zamanı geldiğinde evlerine gidecek vakitleri yoktur. Gidebilecekleri tek lokanta olan “İstanbul Lokantası”, sadece erkeklerin yemek yediği bir lokantadır ve daha önce yalnız başına bir kadının yemek yediği görülmemiştir. Türkiye'nin bu ilk kadın stajyer avukatları yazılı olmayan kuralı çiğnemek istemezler

“Mümkün müdür ki bir topluluğun yarısı topraklara zincirlerle bağlı kaldıkça diğer kısmı göklere yükselebilir?”

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK-1925

[3] Süreyya AĞAOĞLU, a.g.e, s. 17-18.

[4] Av. Adil Giray ÇELİK, Osmanlı Darülfünun Mektebi Hukukta İlk Çiçek Süreyya Ağaoğlu, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 2018, s. 161-162.

ve öğle yemeklerini bir süre için ufak tefek şeylerle geçiştirirler. Fakat bu sürdürülebilir bir durum da değildir. O güne kadar, kadınların erkeklerle beraber bir lokantada tek başlarına yemek yemesi görülmemiş olup, bunu ilk deneyenlerin başında gelen Süreyya AĞAOĞLU bulunmaktadır. Öğle yemeği yemek için o günlerde çok revaçta olan “İstanbul Lokantası” na arkadaşı Melahat Hanım ile gitmiş olması çok ciddi tepkilere sebep olur. Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal ATATÜRK, Latife Hanım ile evlerine geldiğinde, Süreyya AĞAOĞLU bu olayı anlatır. Hemen ertesi gün Cumhurbaşkanı otomobilini göndererek Süreyya AĞAOĞLU’nu iş yerinden aldırarak ve “İstanbul Lokantası”nın önünde otomobilini durdurarak, Bozüyük Milletvekili Salih Bey’i dışarıya çağırır. Doğal olarak bütün milletvekilleri lokantadan çıktıkları için biraz onlarla konuştuktan sonra herkese duyurmak amacıyla yüksek sesle: “Bugün Süreyya’yı bize götürüyorum, yarın lokantada yiyecek” demiştir. Ertesi gün lokanta hikâyesini duyan bazı hanımlar, bu arada eski Denizcilik Bakanı İhsan Bey’in eşi Nuriye Hanım, Hamdullah Suphi TANRIÖVER’in hanımını da öğle yemeğine lokantaya gelirler. “ Biz de bu olaydan sonra rahatlıkla dışarıda yemek yiyebiliyorduk. Gazi bu davranışı ile kadınların toplum içinde hareket serbestliğini nasıl korumak istediğini göstermişti. O devirde ATATÜRK Ankara’nın ruhuydu ve Ankara her halde pek az şehre nasip olan bir şevk, heyecan ve gelişme havası içinde yaşıyordu.” diyen Süreyya AĞAOĞLU, sıradan gibi görünen bu olayın aslında kadınların sosyal hayattaki yerini güçlendirmek noktasında ne kadar etkili olduğunu vurgulamaktadır.^[5]

M. Kemal ATATÜRK’ün öncülük ettiği bu davranış, kadınlara verdiği değeri ve kadının toplum içindeki yerinin erkeklerden farklı olmadığını göstermiştir. Bu olay, kadınların dört duvar arasına kapatılmadığı, özgürce dolaşıp yemek yiyebildiği, meslek edinebildiği, eğitim alabildiği, hak sahibi olabildiği bir toplumu yaratma inşası bakımından semboliktir. Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’den

böyle bir destek görmek Süreyya AĞAOĞLU’na güç vermiştir.

Cumhurbaşkanı Fahri KORUTÜRK’ten ödül aldığı programda Süreyya AĞAOĞLU yaptığı konuşmada yine aynı konuya vurgu yaparak dönemin sosyolojisini ve psikolojisini anlamak açısından çok önemli olan şu bilgileri vermiştir. “İşte ATATÜRK Türk kadınına bir sahada daha yol açmıştı. Demek istiyorum ki, kadın her sahada erkekle müsavidir. İsterse lokantaya da gider, isterse işe de gider ve kendisini burada rahmetle yâd ediyorum, kendisine Türk kadını olarak çok şeyler borçluyuz. Sayın Dinleyiciler, adalet öyle bir duygudur ki, bu duygudan mahrum olmak yaşamamak demektir. Toplumun dayandığı manevi kuvvet doğrudan doğruya adalettir. Bu adaletin mümessilleri de hâkimler ve yardımcıları olan avukatlardır. Yaşı çok ilerlemiş ve bu duygulara ömrünce merbut kalan bir insan olarak bütün temennim, memleketimde adaletin her şeye hâkim olması ve âdil bir devletin her zaman memlekette işinin başında bulunması ve hukuk devletinden Türkiye’yi Allah’ın mahrum etmemesidir.”

Sıradan bir olay gibi görünen bu hadise, aslında küçük adımların nasıl büyüyerek çağa dönüştüğünün küçük bir örneğidir. Bu tür gelişmeler sonucunda Türk kadını toplumun her kademesinde yer almaya başlamıştır.

AĞAOĞLU, 1924–1927 yılları arasında Ankara Asliye Mahkemesi Başkâtip Muavinliği görevinde bulunur. Memuriyeti sonrası avukatlık stajına başlar, 05 Aralık 1927 tarihinde Ankara Barosuna kaydolup 1928’de avukatlık ruhsatını alarak “Türkiye’nin ilk kadın avukatı” unvanının sahibi olur^[6] ve mesleğe Ankara Barosunda başlar.^[7]1929 yılında Ankara Barosundan kaydını sildirip Devlet Şurasında 1929–1931 tarihleri arasında raportör olarak çalışır.

[6] Av. Soner ALPER, Av. Gülşah YILDIRIM, “Türkiye Cumhuriyeti’nin ve Ankara Barosu’nun İlk Kadın Avukatı Süreyya Ağaoglu”, Hukuk Gündemi Atatürk Özel Sayısı, Ankara, 2013, s. 53.

[7] AĞAOĞLU, a.g.e., s. 51.

[5] AĞAOĞLU, a.g.e., s. 40-42.

Dört daireden oluşan bu kurumun nizamname hazırlıkları ile uğraşan Tanzimat Dairesinde görev yapar.^[8]

Devlet Şurasında takdirname alarak ayrılır ve Ankara Barosuna yeniden kaydolur. Ailesinin İstanbul'a taşınması üzerine 1936 yılında kaydını Ankara Barosundan İstanbul Barosuna aldırır. 1945 yılında Londra'da Osmanlı Bankasının avukatlığını yapan Edwards–Erwards firmasında Türk Hukuk Müşaviri olarak görev alır. Artık yılın altı ayında Türkiye'de, altı ayında da Londra'da çalışmaktadır. 1950 yılında ise Londra'dan ayrılarak Türkiye'ye kesin dönüş yapar.

Fransızca ve İngilizce bilen Süreyya AĞAOĞLU, gerek ulusal gerekse uluslararası çok sayıda organizasyonda yaşamı boyunca Türk kadın avukat olarak Türkiye'yi başarılı bir şekilde temsil eder. Süreyya AĞAOĞLU, hayat hikayesinden bahsettiği kitabında tüm hayatı boyunca birçok ulusal ve uluslararası toplantı, kongre, sempozyum vb. organizasyonlara katılma amaçlarını şöyle dile getirir: “Memleketimi ve Türk kadın hukukçusunu lâyıkıyla temsil etmek ve bu toplantılardan memleketime yeni fikirler ve görüşler getirebilmek.” Süreyya AĞAOĞLU, ülkesinin ve Türk kadının gelişmesi ve tüm dünya tarafından doğru bir şekilde tanınması için elinden ne geliyorsa yapmıştır. Bilhassa temsil ettiği değerlerin bilincinde olarak yurtdışında girdiği her platformda geri planda kalmamış, çoğu organizasyonda üye olmuş, hatta bir kısmında da başkanlık görevini üstlenmiştir.

Süreyya AĞAOĞLU;

- Girişimleri sonucu 1946 yılında İstanbul Barosunun, Uluslararası Barolar Birliğine üye olmasını sağlar ve 1946–1960 yılları arasında bu birliğin tek kadın yönetim kurulu üyesi olarak görev yapar.
- 1950 yılında Türk Hukukçu Kadınlar Derneği başta olmak üzere, Üniversiteli Kadınlar Derneği, Hür Fikirleri Yayma Derneği, Soroptimistler İstanbul Kulübünü kurar.

- 29 Mart 1952'de Lahor'da yapılan ve Pakistan Kadınlar Birliğinin düzenlediği Dünya Müslüman Kadınlar Kongresinde Türk kadını en iyi şekilde temsil eder.
- 1952'de Milletlerarası Kadın Hukukçular Birliğine üye olur ve Türkiye'de kadınların yaşadığı problemleri ve çözüme ilişkin esasları bu birlik içerisinde değerlendirerek, çözümlere ulaştırır. Amerikalı kadınlar tarafından kurulan bu birlik, Süreyya AĞAOĞLU'nun öncülüğü ve teşebbüsü ile İstanbul'da toplanır. Milletlerarası Kadın Hukukçular Birliğinin 7'ncisini düzenlediği bu toplantı, 5 Temmuz 1952'de İstanbul Teknik Üniversitesinin Konferans Salonu'nda gerçekleşir ve Süreyya AĞAOĞLU bu kuruluşa başkan seçilir ve başkanlık görevini de 1954 yılına kadar sürdürür.
- 1952'de Madrid'deki Beynelmül Barolar Birliği Kongresi'ne katılır.
- Madrid Kongresi'ni Berlin'deki Beynelmül Hukukçular Komisyonu Kongresi izler.
- 1953 yılında Beynelmül Muhacirler Kongresi'ne katılmak üzere Strasbourg'a gider.
- 1954 yılında Finlandiya'da, Helsinki'de toplanan Hukukçu Kadınlar Kongresi'ne başkanlık eder.
- Bunu izleyen günlerde Berlin Hukukçu Kadınlar Toplantısı'nın açılış konuşmasını yapar.
- Aynı yıl Monte Carlo'daki Barolar Birliği ve Hukukçu Kadınlar Toplantıları'nda bulunur.
- 1956 yılında Beynelmül Barolar Birliği'nin Oslo Kongresi'ne katılır.
- 1958 yılının Şubat ayında Kolombo'da düzenlenen Asya–Afrika Kadınlar Konferansı'nda İstanbul Mebusu Nazlı TLABAR ile birlikte Türkiye'yi temsil etmesi için seçilir.
- 1959 yılında ise Yeni Delhi'de Hukukçular Konferansı'na katılır. 1960 yılında Kadın Hukukçular Birliğinin Birleşmiş Milletler Cenevre Teşkilatı temsilciliğine seçilmiştir.

[8] AĞAOĞLU, a.g.e., s. 54.

- 1960 yılında Kadın Hukukçular Birliğinin Birleşmiş Milletler Cenevre Teşkilatı temsilciliğine seçilir.
- 1965 yılında Noter Fahriye AKMAN ile Atina'da Hukukçu Kadınlar Kongresi'ne katılır.
- 1968 yılında İstanbul'da bir grup kadın hukukçu arkadaşıyla Türk Hukukçu Kadınlar Cemiyeti'ni kurar.
- 1971 yılında Monte Carlo'da Beynelmillel Barolar Birliği Konferansı'na katılır.
- 1973 yılında da Londra'da Kadın Hukukçular Konseyi Toplantısı'na iştirak eder.
- Süreyya AĞAOĞLU, 1974 yılında meslekte kırk yılını tamamlayan kırk avukat arasına seçilmiş, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 50'nci yıl dönümünde de dönemin Cumhurbaşkanı Fahri KORUTÜRK tarafından ödüllendirilmiştir. Bu ödülün yanı sıra kendisine kadınlara yönelik yaptığı faaliyetlerden dolayı sayısız ödül ve takdir belgesi verilir.
- 1975'te, Türk Hukukçu Kadınlar Derneği'nden 20 kişilik bir grupla Uluslararası Kadın Hukukçular Konfederasyonu'nun Varna Kongresi'ne katılır. Bu kongrede Uluslararası Hukukçu Kadınlar Konfederasyonu ikinci başkanlığına seçilir.
- 01-06 Eylül 1976'da İstanbul'da Uluslararası Hukukçu Kadınlar Federasyonu Konsey Toplantısı düzenlenir. Başkanlığını Süreyya AĞAOĞLU'nun yaptığı Türk Hukukçu Kadınlar Derneği, Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesinin 50'nci Yılı münasebetiyle bu organizasyon içerisinde bir sempozyum düzenler. Bu sempozyumda görüş alışverişi sonucunda bu uluslararası federasyona "gelişmekte olan ülkelerde kırsal alanda çalışan kadınların zirai sigortaya dahil edilmeleri" hakkındaki teklifleri Federasyonca, 13 Eylül-01 Ekim 1976'da gerçekleştirilen Birleşmiş

Milletlerin Kadın Komisyonu toplantısına Türk teklifi olarak sunulur.

- 28-29 Mayıs 1977'de Uluslararası Hukukçu Kadınlar Federasyonu'nun Palermo'da düzenlediği "organ nakli" konulu sempozyuma Türk Hukukçu Kadınlar Derneği'nden bir grupla katılır.
- 14-18 Kasım 1979 tarihleri arasında Hukukçu Kadınlar Federasyonu'nun Atina'daki toplantısına katılır.
- 1980-1982 döneminde de Hukukçu Kadınlar Federasyonu'nun ikinci başkanı olur.
- Kasım 1980'de Prof. Nihal ULUOCAK ve Aysel ÇELİKEL ile birlikte Brüksel'de yapılan Hukukçu Kadınlar Federasyonu Konsey toplantısına katılır.
- 1982 yılı Ocak ayında da Caracas'ta toplanan Uluslararası Kadın Avukatlar Kongresi'ne katılır.

Süreyya AĞAOĞLU, başta kadın ve çocuklarla ilgili olanlar olmak üzere sivil toplum kuruluşları içerisinde aktif olarak yer alır. Yaptığı çalışmalar da çeşitli kurumlar tarafından taltif edilmiş ödüllere layık görülür.

Süreyya AĞAOĞLU, her zaman ülkesi için ne yapacağına dair düşünen ve bunları hayata geçirenlerden olmuştur. Kadınlara yönelik faaliyetlerde öncü rol oynamasının yanı sıra çocuklar ile ilgili ön ayak olduğu konular da vardır.

Süreyya AĞAOĞLU'nun 1949 yılında kurduğu **Çocuk Dostları Derneği**'ndeki çalışmaları ölümüne dek devam eder. Bu gönüllü çalışma, İstanbul'da dolaşan evsiz çocukları toplayıp yetiştirmekle başlamış, devamında büyük bir organizasyonla İstanbul Maslak'ta bir yurt yaptırılmış ve bu yurdu 40 yıl boyunca sadece dostlarıyla ayakta tutmuştur. Daha sonra Süreyya AĞAOĞLU'nun vefatı sonrasında bu yurdun adının başına kendisinin adı eklenmiş ve "Süreyya AĞAOĞLU Çocuk Dostları Derneği" adını almıştır. Yine kendisinin vefatından sonra 1996 yılında da "Süreyya AĞAOĞLU Eğitim

ve Öğretim Vakfı” açılarak her yıl lise, üniversite ve lisansüstü eğitimde okuyan gençlere karşılıksız burs veren bir kurum açılmıştır. Kendi çocuğu olmayan Süreyya AĞAOĞLU, bu vesileyle yardıma muhtaç olan birçok çocuğun manevi annesi olmuştur. Bugün de adını taşıyan kurum vasıtasıyla birçok gence eğitim bursu verilmektedir.

Süreyya AĞAOĞLU aynı zamanda Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin kurucu üyelerindedir. ÇYDD Tüzüğü'nün 53'üncü maddesinde Av. Süreyya AĞAOĞLU ismi kurucular arasında yer almaktadır.

Son nefesine kadar kadın hakları, çocukların ve gençlerin eğitilmesi konusunda çalışmalar yapan ve bu konulardaki bilgisini aktaran Süreyya AĞAOĞLU, 29 Aralık 1989 yılında İstanbul'da katıldığı “Kadın Hakları ve Çağdaşlaşma” konulu bir panelden ayrılırken düşmüş ve beyin kanaması geçirerek vefat etmiştir. Teşvikiye Camii'nde kılınan cenaze namazının akabinde Feriköy Mezarlığında toprağa verilmiştir.

Süreyya AĞAOĞLU'nun Londra'ya dair izlenimlerinden bahsettiği “Londra'da Gördüklerim”, kendi hayat hikâyesini kaleme aldığı “Bir Ömür Böyle Geçti” ve bu kitaba yaptığı bazı eklemeler ile yayımladığı “Bir Ömür Böyle Geçti Sessiz Gemiyi Beklerken” adlı kitaplarının yanı sıra hukuk alanında yazdığı birçok makalesi vardır.

Yalnız Türkiye ya da İslam dünyasında değil, 1920'ler dünyasının tümünde, kadınların toplumdaki rolüne Mustafa Kemal ATATÜRK kadar duyarlılık gösteren pek az önder vardır. Yalnız “bir ulusun yarısı gelişmedikçe o ulusun gelişmesine olanak bulunmadığını” anlatan ünlü sözüyle değil, bugünkü dünyada kadınlara eşit haklar tanınmasını isteyen duygu ve düşüncelere daha o zamandan ulaşmış olmasıyla da değil, bunun gerçekleşeceğini yarım yüzyıl önceden öngörmüş olması bakımından da benzersiz bir önderdir. ATATÜRK, kadınları bu sürece katmakla ülkeyi çok büyük ölçüde zenginleştirdi. Ve benzer sorunları olan bütün başka ülkelere bir örnek ortaya koydu.

Süreyya AĞAOĞLU, iyi eğitilmiş, değerlerine ve kültürüne bağlı ve gelecek kuşaklar için yol açan bir Türk kadınıdır. Türk kadınlarına avukat olma yolunu açtığı gibi mesleğinde başarılı bir Türk kadınının tüm dünyada saygı göreceğini göstererek, mesleğini iyi yapan bir insanın ülkesine en iyi şekilde hizmet etmiş olacağına hayatıyla örnek olmuştur. Bir yandan da sokak çocuklarını koruma altına almış ve onların eğitimi için ne gerekiyorsa yapmıştır. Süreyya AĞAOĞLU arkasında, çağdaşlarına göre daha uzun süren hayatını hem kendisi hem de Türk kadınları adına dolu dolu yaşanmış bir hayat hikâyesi bırakmıştır. Tüm hayatını insanlara yardım etmeye adanmış, yapmış olduğu çalışmalarla özellikle Türk kadınlarının yolunu açacak faaliyetler yapmıştır.^[9]

Süreyya AĞAOĞLU'nun kadın hakları ve çocuklar için mücadele verdiği o dönemlerde aslında en büyük destekçisi hep ATATÜRK olmuştur.

Bu yazının kaleme alındığı gün **Ankara Barosuna kayıtlı kadın avukat sayısı 11.744, erkek avukat sayısı ise 11.739 dur.**^[10] Günümüzde kadın avukat sayısının erkek avukat sayısını geçmesi ve kadın meslektaşlarımızın içinde Süreyya AĞAOĞLU'nun kadın hakları konusunda ulaştığı zirveyi daha yukarılara taşıyanların sayısındaki katlanarak artışı gördükçe ATATÜRK'ün çağdaşlaşma ülküsünden geriye dönüşün olamayacağına olan inancımız daha pekişmektedir. Bunun aksini düşünenlere de Yunus EMRE'nin dizeleri ile cevap vererek noktayı koyalım.

*“Bilmeyen ne bilsin bizi,
Bilenlere selam olsun!”*

[9] Dilara USLU, Dr. Öğr. Üyesi, Türkiye'nin İlk Kadın Avukatı Süreyya Ağaoglu'nun Kadın ve Çocuklarla İlgili Faaliyetleri, Dergipark 2597348, ORCID: 0000-0001-5623-0794,25.09.2022, s.1080.

[10] Ankara Barosu Bilgi İşlem Merkezi 01.12.2023 tarihi itibarıyla.

ANKARA BAROSU AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER MERKEZİ

“YURT DIŞINDA AVUKAT OLMAK PROJESİ”

— AZERBAJYAN’DA AVUKAT OLMAK —

Av. Ali Hazer DENİZ

Ankara Barosu AB ve Dış İlişkiler Merkezi Üyesi

Aşağıda yer alan yazı Azerbaycan Barolar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi-Eski Savcı Avukat Muxtar Mustafayev’in katkılarıyla Ankara Barosu AB ve Dış İlişkiler Merkezi Üyesi Avukat Ali Hazer tarafından hazırlanmıştır.

AZERBAJYAN CUMHURİYETİ’NDE AVUKATLIK MESLEĞİ

Avukatlığın Tarihinin Araştırılması ve “Avukatlar Günü”nün İlan Edilmesi

Azerbaycan Cumhuriyeti Avukatlar Barosu (ACAB) Başkanlığı, avukatlar gününün belirlenmesi de dahil olmak üzere, avukatlık tarihinin araştırılmasının büyük önem taşıdığını göz önünde bulundurarak, arşiv belgelerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi için ilgili bir Komisyon kurulmasına karar verdi. Milli Arşivler Daire Başkanlığı’nda yapılan araştırmalar sonucunda avukatlık tarihi ile Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti’nde jüri oluşturma ve tesis edilme tarihi arasındaki ilişki tespit edilmiş ve bu hususla ilgili gerekçeli öneriler Başkanlığa sunulmuştur.

Böylece 30 Temmuz 1919’da Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti (ADC) Adalet Bakanlığı’nın kararı ile Azerbaycan Yargı Odası Bölge Jüri Kurulu’nun örgütlenmesi süreci başlatılmış oldu. 12 Kasım 1919 tarihinde ADC Adalet Bakanlığı’nın talebi üzerine ayrıntılı bir avukat listesi sunuldu ve Alimerdan

Bey Topçubaşov, İsmayilhan Ziyadhanov, Halil Bey Hasmammedov ve Fethali Han Hoyski”nin isimleri o dönemde düzenlenen avukatlar siciline alındı.

Avukatlığın, bağımsız bir kurum olarak oluşumu ve faaliyeti, Büyük Önder Haydar Aliyev’in adıyla bağlantılıdır. Ulusal Lider, 28 Aralık 1999 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti «Avukatlar ve Avukatlık Faaliyetleri Hakkında» Kanununu imzalamış, avukatlık bir meslek olarak Azerbaycan tarihinde ilk kez tamamen bağımsız, devletin herhangi bir organına bağlı olmayan bir kurum olarak tesis edilerek o dönemde kabul edilen yeni usul mevzuatına göre uyuşmazlık ilkesine dayalı süreçte eşit taraf konumuna gelmiştir. Ulu Önder’in avukatlık alanındaki reformları, Sayın Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından başarıyla sürdürülerek onun liderliğinde bu alanda ciddi ilerleme kaydedilmiştir.

Tüm bu faaliyetlerin mantıksal bir uzantısı olarak 25 Aralık 2019 tarihli Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile her yıl 28 Aralık gününün ülkemizde «Avukatlar Günü» olarak kutlanması kararlaştırılmıştır.

Avukatlar Barosu’nun inisiyatifi ile avukatlar günü vesilesiyle bestelenen, sözleri Emektar Sanat Adamı Barat Vusal’a, müziği Emektar Sanat Adamı Naile Mirmammedli’ye ait olan «Avukat Marşı», ilk kez anılan Kararnamenin ardından Avukatlar

Günü’nde seslendirilerek hukukçu camiasının beğenisine sunulmuştur.

Avukat Marşı

Biz Halkın avukatıyız,
Biz Hakkın avukatıyız.
Avukat adını seçtik,
Avukat yemini ettik.

Nakarat

Sadıkız adımıza,
Kutsal andımıza!
Hey!
Sadıkız adımıza,
Kutsal andımıza!
Kanun ihlal edilmesin,
Bir haksızlık olmasın!
Sadece kanun olsun padişah,
İnsanımızı koruyalım!

Nakarat

Sadıkız adımıza,
Kutsal andımıza!
Hey!
Sadıkız adımıza,
Kutsal andımıza!

a. Çok yönlü faaliyeti sağlamak için mali bağımsızlığın oluşturulması

Avukatlık mesleği alanında gerçekleştirilen diğer reformlara gelince, öncelikle avukatlık kurumunun güçlü, etkili ve bağımsız bir oluşum olarak faaliyet gösterebilmesi için her şeyden önce finansal açıdan bağımsız olması gerektiğinin altı çizilmelidir. Yerel veya uluslararası kuruluşlardan destek veya hibe almadan finansal bağımsızlığın sağlanması amacıyla

Azerbaycan Cumhuriyeti Avukatlar Barosu bünyesinde Avukatlığı Geliştirme Fonu kurulmuş olup, kardeş Türkiye’nin tecrübelerinden yararlanılarak Avukat Yetki Belgesi damgalarının uygulanması üzerinden Fon kaynağı sağlanmaktadır. Dolayısıyla, sadece üyelik aidatları ile Baro’nun mevzuatın öngördüğü çok yönlü faaliyetlerini sağlamak zordur. Aynı zamanda uluslararası denetim standartlarına ve Azerbaycan Cumhuriyeti mevzuatına göre, tamamlanan yıllara ait Baro’nun mali tablolarının kontrolü amacıyla bir denetim yapılmaktadır.

b. «Azerbaycan Cumhuriyeti’nde Avukatlığın Geliştirilmesine İlişkin Ek Uygulamalar Hakkında» 22 Şubat 2018 tarihli Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

Avukatlık mesleğinin yeni gelişim aşamasına ivme kazandıran 22 Şubat 2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde, devlet tarafından sağlanan ücretsiz avukatlık hizmeti için belirlenen miktarın 3 kat artırılması, yeterlilik sınavlarının düzenli olarak yapılması, genç avukatların üyeliğe kabulü için gereken koşulların oluşturulması, avukatların mesleki eğitimi ve niteliklerinin geliştirilmesi ile ilgili gerekenlerin yapılması, dar gelirli için ücretsiz hizmet sunulmasının sağlanması, modern Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin uygulanması, elektronik ortamda hukuk hizmeti sunma deneyiminin genişletilmesi amacıyla hukuki hizmetlerin tek elektronik bilgi sisteminin oluşturulması ve bu sistemin “E-Mahkeme” bilgi sistemine entegre edilmesi yönünde çalışmaların yapılması ve diğer hususlar yer almaktadır. Kararnamede belirtilen çalışmalar bugün de tüm hızıyla sürdürülmektedir.

Bu çerçevede istinaf mahkemelerinin görev bölgelerine bağlı olarak Gence, Sumgayıt, Şeki ve Şirvan şehirlerinde Avukatlar Barosu bölge birimleri kurulmuş, bunlara uygun binalar sağlanmış, Lenkeran’da ve Zagatala’da arsa tahsisi yapılmış, modern bilgi sistemleri olanaklarından yararlanmalarına destek verilmiş, birçok büroda esaslı tadilat yapılmış, ekipman ve teknik donanım sağlanmış, bölgelerdeki

avukat sayısı birkaç kat artırılmış, aylık üyelik aidat miktarı Bakü’ye göre düşürülmüş ve faaliyetlerini canlandırmak için çeşitli uygulamaların yapılması her zaman ilgi odağı olmuştur. Ayrıca 7 Haziran 2021 tarihli Azerbaycan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Bakü Avukatlar Barosu Başkanlığı’na toplam alanı yaklaşık 3.212 metrekare olan bir bina tahsis edilmiştir.

Ülkemizde avukatlık mesleğine verilen önemden bahsederken hâlihazırda avukatların, yargı erkinin özyönetiminde ve oluşumunda, yani Yargı-Hukuk Kurulu ve Hâkimler Seçim Komisyonu çalışmalarında üye olarak faal oldukları hususunun gözden kaçırılmaması gerekir. Ayrıca bugün, Avukatlar İhtisas Komisyonu’nun çalışmalarına hem yargı temsilcileri hem de hukukçular katılmaktadır.

c. «Yargı ve Hukuk Sisteminde Reformların Derinleştirilmesi Hakkında» 04.03.2019 tarihli Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kararnamesi

Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev’in 3 Nisan 2019 tarihli Kararnamesi, avukatlık mesleğinin daha ilerici bir müesseseye dönüşmesi açısından tarihi bir belge niteliği taşımasının yanı sıra gelecek dönem için gelişim rotasını belirleyen bir yol haritasıdır. Belgede, hukuk davaları ve ekonomik uyumsuzluklarda yargılama sürecinin etkinliğini artırmak, mahkemelerde girişimcilikle ilgili ihtilafların daha hızlı ve etkin bir şekilde çözümlenmesini sağlamak amacıyla Baro’ya, diğer kurumlarla birlikte medeni usul mevzuatını ortaklaşa analiz ederek, bu alandaki gelişmiş uluslararası deneyimler de dikkate alınarak kapsamlı bir şekilde geliştirilmesine ilişkin tekliflerin hazırlanması, avukatların ceza kovuşturma organlarının çalışanları ile usul dışı ilişkilere girmesini imkansız hale getirecek önlemlerin güçlendirilmesine dair tavsiyeler yer almaktadır. Kararnamenin kabul edilmesinden kısa bir süre sonra 31 Mayıs 2019 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Mehriban Aliyeva’nın girişimiyle Avukatlar Barosu’nun düzenlediği «Avukatların

Gözünden Yargı ve Hukuk Reformları» konulu konferans düzenlendi.

Baro tarafından her gün bu yönde esnek ve pratik çalışmalar yapılmaktadır. Dolayısıyla, Kararnamenin uygulanmasına ilişkin olarak Avukatlar Barosu tarafından medeni hukuk ve ceza hukuku alanında 2 çalışma grubu oluşturulmuş ve her iki grup tarafından hazırlanan kapsamlı bir teklif paketi yasama organına gönderilmiştir.

Ayrıca Kararnamede, Azerbaycan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu’na, masrafları devlet tarafından karşılanan adli yardım için gerekli fonların doğrudan Avukatlar Barosu’na tahsis edilmesi talimatı verilmiştir. Kararname ile devlet tarafından sağlanan adli yardım fonları artık ilgili yürütme organına değil, doğrudan ACAB’na tahsis edilmekte, bürokratik engeller kaldırılarak şeffaflık tam anlamıyla sağlanmakta ve ödemeler nakitsiz olarak yapılmaktadır.

Kararnameden doğan gerekliliklerin uygulanmasına ilişkin olarak 30 Kasım 2019 tarihinde ACAB ve Mahkeme Hakimleri Dernekleri Birliği tarafından ortaklaşa düzenlenen ve 20’nin üzerinde hakim, 40’tan fazla avukatın yanı sıra Adalet Bakanlığı, Cumhuriyet Başsavcılığı ve İçişleri Bakanlığı temsilcilerinin katıldığı ve asıl amacı hakimler, avukatlar ve ceza kovuşturma organları çalışanları arasındaki karşılıklı usul ilişkilerine ışık tutmak ve bu alanda karşılaşılabilecek sorunları analiz etmek olan bir yuvarlak masa toplantısı düzenlenmiştir.

Ayrıca Kararnameye göre, ACAB’nın kurucu ortağı olarak Arabuluculuk Konseyi kurulmakla beraber, arabuluculuğun yurt içinde normal işleyişinin düzenlenmesi için çok yönlü destek sağlanmaktadır. Bu doğrultuda, mali yardım konusunda Konsey’den gelen talep üzerine Başkanlık toplantısında bağış yapılmasına yönelik olumlu karar alınmış, ayrıca Konsey yönetimi, avukatlar ve arabulucuların katılımıyla arabuluculuk alanında karşılaşılan sorunlar, bunların çözüm yolları ve edinilen tecrübelerin ele alındığı çok sayıda toplantı yapılmıştır.

1) Azerbaycan Cumhuriyeti’nde avukat olmak için gerekli eğitim şekli nedir?

Cevap: «Avukatlar ve Avukatlık Faaliyetleri Hakkında» Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu’nun 8. maddesine göre, avukat olabilmek için yüksek hukuk eğitimi alınmış olması gerekir.

Madde 8. Avukat

I. Yüksek hukuk eğitimi alan, en az üç yıl hukukçu tecrübesi olan veya hukuk alanında bilimsel ve pedagojik eğitim kurumlarında en az üç yıl çalışmış olan, İhtisas Komisyonu’nda mesleki yeterliliğinin tespiti amacıyla, yazılı sınav ve sözlü mülakattan oluşan ihtisas sınavında başarılı olan ve ilgili yürütme makamına bağlı bir eğitim-bilim kurumunda zorunlu eğitimini başarı ile tamamlayan bir kişi, işbu maddenin II. kısmında belirtilen şartları karşılama koşulu ile avukat olabilmektedir.

2) Üniversiteye giriş için sınav prosedürü, özel üniversitelerin sayısı, öğrenim süresi vb. ile ilgili Azerbaycan Cumhuriyeti’ndeki hukuk eğitimi süreci hakkında bilgi verebilir misiniz?

Cevap: «Eğitim Hakkında» Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu’nun 19.14. maddesine göre, Azerbaycan Cumhuriyeti’nde genel orta öğretim zorunludur.

Anılan Kanunun 22.2 maddesine göre, Azerbaycan Cumhuriyeti’nin yüksek öğretim kurumlarında uzmanların, bilimsel ve bilimsel-pedagojik personelin eğitimi üç düzeyde gerçekleştirilmektedir;

22.2.1. lisans derecesi (temel (temel yüksek) tıp eğitimi),

22.2.2. yüksek lisans derecesi (master);

22.2.3. doktora (uzmanlık).

«Azerbaycan Cumhuriyeti Yüksek Öğretim Kurumlarına Öğrenci Kabulüne İlişkin Kurallar»ın onaylanmasına ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Kararı;

1.2. Tam orta, yüksek teknik meslek, orta uzmanlık veya yüksek öğrenimi tamamladıktan sonra, örneği

devletçe onaylanan bir belge almış olanlar, yüksek öğretim kurumlarına kabul edilme hakkına sahiptir.

1.6. Öğrencilerin yüksek öğretim kurumlarına kabulü; vatandaşların haklarını tam olarak sağlamak koşulu ile ilgili eğitim düzeyine karşılık gelen eğitim programlarında daha başarılı olan, yetenekli ve hazırlıklı öğrenci adaylarının ihtisas ve eğitim kurumunu özgürce seçmelerine dayalı bir sınav yoluyla gerçekleştirilir.

Azerbaycan Cumhuriyeti’nde; Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Kamu Yönetimi Akademisi, Nahçıvan Devlet Üniversitesi, ADA Üniversitesi, Azerbaycan Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Polis Akademisi ve Havacılık Akademisi olmak üzere 6 üniversitede hukuk eğitimi verilmektedir.

Lisans düzeyinde eğitim süresi 4 yıldır. Yüksek lisans düzeyinde eğitim süresi 2 yıldır. Yüksek öğretim kurumlarında hukuk ihtisası için teorik bilgilerin yanı sıra yerel mevzuat ve yabancı ülkelerin hukuk uygulamalarına ilişkin bir dizi disiplinler öğretilmektedir (Uluslararası Hukuk, Avrupa Hukuku, Yabancı Ülkelerin Hukuk Tarihi vb.)

3) Hukuk mesleğinin ülkedeki saygınlığı nedir?

Cevap: «Avukatlar ve Avukatlık Faaliyetleri Hakkında» Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu’nun 1. maddesine göre, Azerbaycan Cumhuriyeti’nde avukatlık, yasal savunma faaliyetlerini profesyonel olarak yürütmek zorunda olan bağımsız bir hukuk kurumudur. Avukatlık faaliyeti; hukukun üstünlüğü, bağımsızlık, demokrasi, hümanizm, adalet, açıklık ve gizlilik ilkelerine dayalı olarak yürütülmektedir.

4) Hukuk Fakültesinden mezun olduktan sonra istihdam kuralları nelerdir? Bu konuda avukatların karşılaştığı sorunlar nelerdir?

Cevap: Mezun olduktan sonra, staj olarak sayılacak 1 yıl süre ile özel şirketlerde, devlet kurumlarında ve kolluk kuvvetlerinde hukukçu olarak istihdam

edilmektedirler. Baroya kabulde, kanunen 3 yıl süreli hukuçu stajının olması zorunludur.

5) Avukat olma süreci nasıl ilerler?

Cevap: Avukat asistanı pozisyonuna, bir yükseköğretim kurumunun hukuk bölümünün lisans eğitimini tamamlamış mezunlar kabul edilir. Bu, onları diğer hukuk mezunları gibi baro sınavına girmekten muaf tutmaz ve onlara herhangi bir öncelik sağlamaz.

«Avukatlar ve Avukatlık Faaliyeti Hakkında» Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu.

Madde 8-1. Avukat Asistanı

I. Yüksek hukuk eğitimi almış Azerbaycan Cumhuriyeti vatandaşı avukat asistanı pozisyonuna alınabilir.

II. Avukat asistanı, avukatlık faaliyetlerini yürütmek için, Azerbaycan Cumhuriyeti mevzuatının gerekliliklerine göre avukat (avukatlar) tarafından kurulan barolar ile, avukatlık faaliyetleri bireysel olarak yürütüldüğünde, avukat ile Baro Başkanlığının belirleyeceği şekil ve şartlarda akdedilen sözleşme gereğince çalışır. Avukat asistanının maaşı, ilgili sözleşmeyi yapan baro veya avukat tarafından verilir.

III. Avukat asistanı, avukatın rehberliğinde ve verdiği talimatları yerine getirmek suretiyle görevini ifa eder. Avukat asistanı, bağımsız olarak avukatlık yapamaz.

IV. Avukat asistanı, avukatlık sırlarını korumakla birlikte avukatların davranış kurallarına da uymak zorundadır.

14) Staj yapmakta olan avukatların ekonomik durumu nedir?

Cevap: Avukat asistanına, asistanı olduğu avukat tarafından maaş verilir.

15) Yurt dışından Azerbaycan Cumhuriyeti’ne gelen bir avukat Azerbaycan’da avukatlık yapmak isterse ne gibi durumlarla karşılaşabilir?

Cevap: Azerbaycan Cumhuriyeti’nde sadece Azerbaycan Cumhuriyeti vatandaşları avukat olabilir.

«Avukatlar ve Avukatlık Faaliyeti Hakkında» Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu.

Madde 8. Avukat

II. Çifte vatandaşlık statüsüne sahip, diğer devletlere karşı yükümlülükleri bulunan, mevzuatın öngördüğü şekilde ehliyetsiz veya sınırlı hareket edebilen olarak kabul edilen, kanunla belirlenen şekilde alınmış bir sağlık raporuna göre ruhsal rahatsızlıkları nedeniyle avukatlık yapabilecek kapasiteye sahip olmayan, kasten az hafif, hafif veya özellikle ağır bir suç nedeniyle mahkumluğu infaz edilmemiş veya kaldırılmamış, hakkında tıbbi nitelikteki zorunlu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin kanunen yürürlüğe giren mahkeme kararı bulunanlar avukat olamazlar.

Madde 26. Yabancılar tarafından adli yardım sağlanması

I. Anılan Kanunun gerekliliklerine göre, Azerbaycan Cumhuriyeti topraklarında yabancı avukatlar tarafından adli yardım sağlanması, yalnızca yabancıların ait olduğu devletin yasaların veya uluslararası hukuk normlarının uygulanmasına ilişkin verilen tavsiye ve görüşlerle sınırlıdır.

II. Azerbaycan Cumhuriyeti topraklarında yabancı avukatlar; hukuk davaları, ceza davaları, idari ve ticari uyuşmazlık davaları ve idari hata davaları ile ilgili kovuşturma sürecine, Azerbaycan Cumhuriyeti’nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara uygun olarak alınır.

16) Yurt dışından Azerbaycan Cumhuriyeti’ne gelen bir avukat, Azerbaycan’da avukatlık dışında ne tür işler yapabilir?

Cevap: «Eğitim Hakkında» Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu ile belirlenen kurallara göre, hukuk diploması usulüne uygun şekilde tanındıktan, ilgili oturma ve çalışma izni alındıktan sonra yurt dışından gelen bir avukat, Azerbaycan Cumhuriyeti kurumlarında istihdam edilebilir. Esas işyerinde çalıştığı işletme adına hukuk, ticari ve idari davalarda vekil olarak Yargıtay’a kadar olan aşamalarda çalıştığı kurumu temsil edebilir.

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA DEVLETÇİLİK ve HALKÇILIK İLKELERİ BAĞLAMINDA DEPREM

Kolaylaştırıcı
Av. Melek Neslihan ÇUĞRIDAN
100.Yıl Cumhuriyet Komisyonu Başkanı

Konuşmacılar
Tezcan KARAKUŞ CANDAN
Mimarlar Odası Ankara Şubesi Başkanı

Prof. Dr. Gökhan ÇAPOĞLU
Ekonomist

Prof. Dr. Hüseyin Çağatay KESKİNOĞLU
ODTÜ Öğretim Üyesi, Şehir ve Bölge Planlamacı

15.03.2023 | Saat 16.00
ABEM Konferans Salonu

GEÇMİŞ
OLSUN
TÜRKİYE

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

“Devletçilik ve Halkçılık İlkeleri Bağlamında Deprem” konferansı, Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu tarafından organize edilmiştir.

“Çanakkale Deniz Zaferi ve Jeopolitik Sonuçları” Konferansı Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu tarafından organize edilmiştir.

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA

ÇANAKKALE DENİZ ZAFERİ ve JEOPOLİTİK SONUÇLARI

Kolaylaştırıcı
Av. Alper CANIKLIOĞLU
100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu Üyesi

Söyleşi Konuştuğu
Cem GÜRDENİZ
Emekli Tümamiral, Yazar

18.03.2023 | Saat 16.00
ABEM Konferans Salonu

GEÇMİŞ
OLSUN
TÜRKİYE

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

LAİKLİK İLKESİ PERSPEKTİFİNDEN TÜRK YARGI SİSTEMİ TARİHİ

Kolaylaştırıcı:
Av. Nazlı Didem MOĞULKOÇ
(100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu Üyesi)

Konuşmacılar:
Prof. Dr. Anil ÇEÇEN
(Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Genel Kamu Hukuku
Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Nevin ÜNAL ÖZKORKUT
(Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)

Doç. Dr. Seda ÖRSTEN ESİRGEN
(Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)

10 Nisan 2023 | 16.00
ABEM
(Konferans Salonu)
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

“Laiklik İlkesi Perspektifinden Türk Yargı Sistemi Tarihi” Konferansı, Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu tarafından organize edilmiştir.

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA HALKÇILIK İLKESİ BAĞLAMINDA CUMHURİYETİN EĞİTİM İDEALİ VE KÖY ENSTİTÜLERİ

Kolaylaştırıcı
Av. Selçik ULUSOY
Ankara Barosu Cumhuriyet Kurulu Başkanı

Konuşmacılar
Emre APAYDIN
Cin Ali Eğitim ve Kültür Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi

Erdal ATICI
Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı

Prof. Dr. Ülkü GÜRLER
Bilkent Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı

17.04.2023 Saat 16.00

Ankara Barosu Eğitim Merkezi (ABEM) Konferans Salonu
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

“Halkçılık İlkesi Bağlamında Cumhuriyetin Eğitim İdeali ve Köy Enstitüleri” Konferansı, Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu tarafından organize edilmiştir.

“Ulusal Egemenlik ve Cumhuriyet” Konferansı, Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu tarafından organize edilmiştir.

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA ULUSAL EGEMENLİK VE CUMHURİYET

Kolaylaştırıcı
Av. Erdem Koray TOYGAR
(100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu Üyesi)

Konuşmacılar:
Prof. Dr. İlhan AKSOY
(19 Mayıs Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi)

Feyzullah BUDAK
(Araştırmacı, Yazar)

FORUM Saat: 17.00
Çocuklar, 23 Nisan ve Cumhuriyet Sizce Ne Demek?
(Meslektaşlarımızın çocukları ve torunlarının katılımıyla, 7-12 Yaş)

29 Nisan 2023 | 15.00

Ankara Barosu
(Konferans Salonu)
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

Kolaylaştırıcı:
Av. Zeynep TEPEGÖZ

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA CUMHURİYET ve EMEK

Kolaylaştırıcı
Av. Hasan Fırat KAYAÖNÜ
100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu Üyesi

Konuşmacılar
Yıldırım KOÇ
ODTÜ İktisat Bölümü Yeni Zamanlı
Öğretim Görevlisi, Tekgıda-İş Sendika
Akademisi Yöneticisi

Dr. Serdar ŞAHİNKAYA
İktisat Tarihçisi, 21. Yüzyıl İçin
Planlama Grubu Koordinatörü

2 Mayıs 2023 | 16.00

Ankara Barosu
(Konferans Salonu)
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

“Cumhuriyet ve Emek” Konferansı, Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu tarafından organize edilmiştir.

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN TAPU SENEDİ LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

Kolaylaştırıcı:
Av. Melek Neslihan ÖZFİDAN
(Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu Başkanı)

Konuşmacılar:
Dr. Deniz ACARAY
(Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü
Ceza Adaleti Anabilim Dalı Öğretim Üyesi)

Doç. Dr. Halil ÖZCAN
(Başkent Üniversitesi Atatürk İlkeleri Uygulama
ve Araştırma Merkezi Öğretim Üyesi)

12 Temmuz 2023 | 17.00

Ankara Barosu
(Konferans Salonu)
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

100. Yılında
LOZAN BARIŞ
ANTLAŞMASI

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

“Türkiye Cumhuriyeti’nin Tapu Senedi Lozan Barış Antlaşması” Konferansı, Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu tarafından organize edilmiştir.

“Kongreler’den Cumhuriyet’e Tarihsel Süreç ve Tıbbiyeli Hikmet’e Selamla Cumhuriyetin Sağlık Sistemi” Konferansı Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu tarafından organize edilmiştir.

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA KONGRELER'DEN CUMHURİYET'E TARİHSEL SÜREÇ VE TIBBİYELİ HİKMET'E SELAMLA CUMHURİYETİN SAĞLIK SİSTEMİ

Kolaylaştırıcı
Av. Gözde Buse YÜKSEL KAYA
(Ankara Barosu Sağlık Hukuku Kurulu Başkan Yardımcısı)

Konuşmacılar
Prof. Dr. Bige SÜKAN
(Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Em. Öğr. Üyesi
Atatürkçü Düşünce Derneği Genel Yönetim Kurulu Üyesi)

Dr. Arif GÜVENİR
(Tıp Doktoru - Atatürkçü Düşünce Derneği Genel Yönetim Kurulu Üyesi)

4 Eylül 2023 | 16.00 - 18.00

Ankara Barosu
(Konferans Salonu)
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA TÜRK DİL DEVRİMİ

Yönetici
Av. Erkan YÜCEL
(Dil Derneği Astbaşkanı)

Konuşmacılar
Dr. Kemal ATEŞ
(Yazar-Akademisyen)

Mustafa BALBAY
(Gazeteci-Yazar)

Konferans sonrası konuşmacılar kitaplarını imzalayacaktır.

26 Eylül 2023 | 16.00 - 18.00

Ankara Barosu
(Konferans Salonu)
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

“Türk Dil Devrimi” Konferansı, Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu tarafından organize edilmiştir.

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA
ATATÜRK'Ü AN(LA)MAK
KONFERANS

Kolaylaştırıcı:
Av. Sema AKSOY
Ankara Barosu Önceki Başkanı
100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu Üyesi

Konuşmacı:
Yekta Güngör ÖZDEN
Ankara Barosu ve
Anayasa Mahkemesi Önceki Başkanı

Mini Konser: Saat :18.00
Ankara Barosu Çoksesli Korosu

Av. Kutlay ALPUĞAN
Koro Şefi

15 Kasım 2023 | 16.00 - 18.00

Ankara Barosu
(Konferans Salonu)
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

“Atatürk’ü An(la)mak” Konferansı,
Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet
Komisyonu tarafından organize
edilmiştir.

“Laiklik ve Eğitim” Konferansı,
Ankara Barosu 100. Yıl Cumhuriyet
Komisyonu tarafından organize
edilmiştir.

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA
LAİKLİK VE EĞİTİM
KONFERANSI

Kolaylaştırıcı:
Av. Senem DEMİR İŞÇİMEN
Ankara Barosu Cumhuriyet Kurulu Üyesi

Konuşmacı:
Prof. Dr. Ahmet YILDIZ
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi
Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Bölümü

28 Kasım 2023 | 16.00

Ankara Barosu
(Konferans Salonu)
İhlamur Sokak No:1 Kızılay/ANKARA

100. Yıl Cumhuriyet Komisyonu

ANKARA BAROSU

Ankara Barosu

neler yapıyor?

Ankara Barosu, Cumhuriyet'in 100'ncü yılında çalışmaya, meslektaşlarımıza hizmet vermeye devam ederken, hukukun üstünlüğü yolunda emek vermeye de devam ediyor. AVSA tarafından "Cumhuriyet'in 100'ncü Yılında 100 AVSA Odak Eğitimi" başlığıyla 100 eğitim programı tamamlanmış olup, ayrıca Ankara Barosu yetkili organları, merkezleri, kurul ve komisyonlarınca da birçok eğitim, seminer, konferans ve etkinlik gerçekleştirilmiştir. Baromuz tarafından gerçekleştirilen bazı önemli çalışma ve etkinlikler ile, Baromuzun duyurmuş olduğu önemli açıklamalar aşağıda bilgilerinize sunulmaktadır.

“İLK BÜROM” PROJESİ KAPSAMINDA İLK ANAHTAR TESLİMİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Mesleğe yeni başlayan meslektaşlarımıza özel olarak Türkiye’de ilk olan “İlk Bürom” projemiz ile 60 genç avukatımız, 1 Kasım 2023 tarihinde Ulus İş Hanı’ndaki bürolarına yerleşti. Bu tarihi mekanda mesleklerine başlayan meslektaşlarımıza başarılar diliyoruz.

“İlk Bürom” projesi kapsamında, avukatlık büroları, sanal ofisler ve toplantı odaları ile vatandaşa hizmet sunulacak adli yardım ve gelincik merkezinin açılışı gerçekleştirilmiştir.

ANKARA BAROSU AŞKABAT'TA TÜRKİYE'DEKİ BARO SİSTEMİNİ ANLATTI

Başta Avrupa Konseyine üye devletlerde olmak üzere hakim, savcı ve avukatların Avrupa insan hakları standartlarını uygulama kapasitelerini geliştirmeyi amaçlayan “Hukuk Profesyonelleri için İnsan Hakları Eğitimi (HELP) Programı” kapsamında “Türkmenistan’da Adalete Erişimin Teşvik Edilmesi: Uluslararası Hukuk ve Avrupa Hukuku Uygulamasında Avukatın Rolü” başlıklı uluslararası konferans Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği sponsorluğunda 12-13 Ekim 2023 tarihlerinde Türkmenistan’ın başkenti Aşkabat’ta gerçekleştirildi.

Türkmenistan Adalet Bakan Yardımcısı Sapa Jumaýew’in açılış konuşması ile başlayan toplantıya Avrupa Avukatlar Birliği, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan Barosu Başkanları ile birçok Avrupa ülkesinden baro temsilcileri katıldı.

Aşkabat Barosu Başkanı Bestyr Eýwanowa ile yapılan görüşmede Cumhuriyetimizin ve Baromuzun 100'üncü yılını kutlamakta olduğundan bahsedilerek aynı zamanda kardeş şehir olan başkentler Ankara ve Aşkabat arasında baroları bağlamında da yakın ilişki kurulması ve mesleki tecrübe paylaşımında bulunulması dilekleri iletildi.

Konferansa Türkiye adına katılan Ankara Barosu Genel Sekreteri Av. Ersin Soybaş konuşmasında, Türkiye'de avukatlığın ve baroların tarihçesi, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile Türkiye Barolar Birliği ve Ankara Barosu'nun avukatlık mevzuatı kapsamında yaptığı çalışmalar hakkında bilgi vererek, Baromuzca sürdürülen Adli Yardım hizmetleri; staj ve meslek içi eğitim çalışmaları ile sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerden söz etti. Bu kapsamda meslektaşlarımıza ve yurttaşlarımıza yönelik hak temelli merkezlerimizin çalışmaları, Avukatlık ve Staj Akademisi (AVSA), Ankara Barosu Avukatları Yardımlaşma Sandığı (ABAYS), TBB Sosyal Yardım ve Dayanışma Fonu (SYDF) ile TBB Vekâlet Pulu sistemleri anlatılarak Türkiye ve özelinde Ankara Barosu üyesi meslektaşlara sağlanan faydalar konusunda bilgi aktarımı sağlandı.

ANKARA BAROSU CİNSEL ŞİDDETE KARŞI DESTEK VE DAYANIŞMA BİRİMİ KURULDU

MERHABA

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırıldığı, adalet mekanizmalarının cinsiyetçi, damgalayıcı, homofobik, transfobik söylem ve eylemlerden arındırıldığı, **cinsel taciz ve saldırılara karşı hiçbir tavizin verilmediği bir çalışma hayatının gerçekleştirilmesi için,**

Ayrımcılık ve şiddet biçimlerinden bütünüyle arındırılmış **EŞİTLİKÇİ BİR BARO için,**

Kendi Mesleğimizde Maruz Kaldığımız Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetle **Mücadele Etmek için**

BİZ GELDİK

CİNSEL ŞİDDETE KARŞI DESTEK VE DAYANIŞMA BİRİMİ

ANKARA BAROSU

Cinsel taciz ve/veya saldırıya maruz kalan **baromuzda kayıtlı stajyer avukatların, avukatların, baromuz çalışanlarının** bu süreçte yalnız bırakılmaması ve ihtiyacı olan hukuki, psikolojik ve sosyal desteğin sağlanması için Cinsel Şiddete Karşı Destek Ve Dayanışma Birimi olarak buradayız.

Bu sosyal medya hesabını takip ederek çalışma usul ve ilkelerimize ulaşabilir,

Baromuzda toplumsal cinsiyet eşitliğinin benimsenmesi için yapılan çalışmaları takip edebilir,

Baro Web sitesinden ve **ankarabarosucskdestek@gmail.com** adresinden başvuru için randevu talep edebilirsiniz.

Dayanışmayla!

CİNSEL ŞİDDETE KARŞI DESTEK VE DAYANIŞMA BİRİMİ

ANKARA BAROSU

ANKARA BAROSU YARGITAY'A YÜRÜDÜ!

Yargıtay'ın Anayasayı tasfiye girişimine karşı, 10 Kasım 2023'de, Sıhhiye Merkez Adliyesinden, Yargıtay binasına 16 km yürüyerek Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını kendilerine hatırlattık ve Anayasa kitapçıklarımızı Yargıtay'ın kapısına bıraktık! Dayanışma gösteren tüm meslektaşlarımıza şükranlarımızla...

CMK MERKEZİ BİLDİRİSİ: CMK GÖREVLENDİRMELERİNDE SIK YAŞANILAN SORUNLAR HAKKINDA MESLEKTAŞLARIMIZA BİLGİLENDİRME

CMK
görevlendirmelerinde
sık karşılaşılan sorunlar

001

! CMK görevlendirmesi yapma yetkisi yalnızca Ankara Barosu'na aittir.

Başka bir birim tarafından görevlendirme yapılamaz.

Bu nedenle, **CMK Merkezi Yönergesi madde 24/1-c uyarınca** "CMK Merkezi tarafından görevlendirilmediği halde işlem tesis eden istekli avukata" yazılı uyarma yaptırımı uygulanır.

Örneğin;

Soruşturma aşamasında görevli bulunan dosyanın kovuşturma aşamasına baro tarafından görevlendirme yapılmadan yalnızca mahkeme tebligatıyla veya talebiyle duruşmaya katılmak, uyarma yaptırımını gerektiren hallerden birisidir.

CMK
görevlendirmelerinde
sık karşılaşılan sorunlar

002

! CMK Merkezi Yönergesi madde 24/1-c uyarınca,

duruşmayı mazereti olmaksızın takip etmeyen istekli avukata **yazılı uyarma yaptırımı** uygulanır.

CMK Merkezi Yönergesi madde 25/1-a uyarınca,

iki veya daha fazla duruşmaya mazeret sunmaksızın takip etmeyen istekli avukata sistemden **geçici olarak çıkarma yaptırımı** uygulanır.

CMK
görevlendirmelerinde
sık karşılaşılan sorunlar

003

**! CMK Merkezi Yönergesi madde
24/1-c uyarınca,**

CMK Merkezi tarafından kendisinden istenilen yazılı bilgiyi tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içerisinde cevaplamayan istekli avukata, **yazılı uyarma yaptırımı** uygulanır.

CMK
görevlendirmelerinde
sık karşılaşılan sorunlar

004

**! CMK Merkezi Yönergesi madde
26/1-f uyarınca,**

İsnad edilen fiilin işlendiği tarihte on iki (12) yaşını doldurmamış olanlar ile on beş (15) yaşını doldurmamış sağır ve dilsiz suça sürüklenen çocuğa herhangi bir birimde kimlik tespiti dışında işlem yaptıran istekli avukata, **kesin olarak çıkarma yaptırımı** uygulanır.

**CMK Merkezi Yönergesi madde
26/1-f uyarınca,**

cinsel istismar mağduru çocuğun beyanına ÇİM dışında katılan istekli avukata, sistemden **kesin olarak çıkarma yaptırımı** uygulanır.

CMK
görevlendirmelerinde
sık karşılaşılan sorunlar

005

**! CMK Merkezi Yönergesi madde
25/1-c uyarınca,**

işlem tarihinde on sekiz (18) yaşını doldurmamış olan suça sürüklenen çocuğun savcılık dışındaki bir birimde kimlik tespiti harici herhangi bir işlemine katılan istekli avukata, sistemden **geçici olarak çıkarma yaptırımı** uygulanır.

CMK
görevlendirmelerinde
sık karşılaşılan sorunlar

006

**! CMK Merkezi Yönergesi madde
26/1-c uyarınca,**

CMK Merkezi tarafından atanmış olduğu göreve ilişkin müvekkilinden vekaletname aldığı veya ücret aldığı ya da özel vekillik ilişkisi kurduğu tespit edilen istekli avukata, sistemden **kesin olarak çıkarma yaptırımı** uygulanır.

BARO DÜKKAN AÇILDI

Meslektaşlarımızın çeşitli ürünler temin edebileceği Baro Dükkan Ankara Barosu Eğitim Merkezi'nde 30.10.2023 tarihinde açılmıştır.

HATAY KÜTÜPHANESİNE BİR TUĞLA DA BİZDEN!

Ankara Barosu Sosyal Sorumluluk Projeleri Kurulu olarak Hatay'daki kütüphaneye gönderilmek üzere lise düzeyinde kitap yardımlarınızı kabul etmekten mutluluk duyarız.

25 Aralık 2023 tarihine kadar

ABEM

0507 727 4537 - 0532 612 3055

**HATAY KÜTÜPHANESİNE
BİR TUĞLA DA BİZDEN!**

“Kuvayi Milliye Destanı” adlı tiyatro oyunu, Ankara Barosu Oyun Atölyesi tarafından sahnelenmiştir.

ANKARA BAROSU OYUN ATÖLYESİ

100. YIL

ANKARA BAROSU 100. YIL

Nayım

“KUVAYİ MİLLİYE DESTANI”
“Tek Perde”

YÖNETEN
Okay ALTINBIÇAK

Yılmaz Güney Sahnesi
14/11/2023 - 20:00
Oyunumuz ücretsizdir.

Afak - Tasarım: Av. Batuhan AYDOKUR

ANKARA BAROSU

100. YIL

Atatürk Bulvarı No: 40 Adliye Sarayı
Kat: 5 Sıhhiye-ANKARA / TÜRKİYE

T 0312 416 72 00
F 0312 416 72 80

www.ankarabarusu.org.tr
ankarabarusu@ankarabarusu.org.tr

